

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΚΕΡΑΣΙΑΣ ΣΤΟ Τ.Φ.Ο.Δ. ΝΑΟΥΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018

Κωνσταντίνος Καζαντζής, Γεωπόνος Τ.Ε.

Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών Πόρων
Τμήμα Φυλλοβόλων Οπωροφόρων Δένδρων (Τ.Φ.Ο.Δ.) Νάουσας

T: +30 23320 41548; Web page: www.pomologyinstitute.gr;

E-mail: nagrefpi@otenet.gr; YouTube channel (Pomology Institute):

https://www.youtube.com/channel/UCND2oUR10U5_P6-wHcQSWBA/videos?disable_polymer=1

Η καλλιέργεια της κερασιάς στη χώρα μας είναι δυναμικά αυξανόμενη σε μέγεθος, σε σταθερά ανοδική βάση κατ' έτος, τα έτη της δεκαετίας που διανύουμε. Ο κύριος όγκος παραγωγής παραμένει στην περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας αν και η διασπορά της καλλιέργειας συνεχώς επεκτείνεται και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας.

Το μωσαϊκό των καλλιεργούμενων ποικιλιών κερασιάς στη χώρα μας αποτελείται κυρίως από εισαγόμενες ποικιλίες, αν και υπάρχουν και κάποιες εγχώριας προέλευσης ποικιλίες που διατηρούν μια καλλιεργητική δυναμική για διάφορους λόγους, όπως η Τραγανά Εδέσσης (άριστα γευστικά χαρακτηριστικά καρπού), τα Μπακιρτζέικα (μεγάλη αντοχή στην αποθήκευση) και τώρα τελευταία τα Τσολακέικα (μεγάλη αντοχή στην αποθήκευση, σε πρώιμη περίοδο). Όσον αφορά τις εισαγόμενες ποικιλίες, δυστυχώς δημιουργούνται θέματα ασυμφωνίας των χαρακτηριστικών που τις συνοδεύουν, με τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της χώρας μας. Το κύριο θέμα ασυμφωνίας επικεντρώνεται στην εποχή ωρίμανσης των ποικιλιών, μιας και η καρπική περίοδος της Ελλάδας (από την πρωιμότερη ποικιλία έως την οψιμότερη) είναι περίπου 40 ημέρες, ενώ η αντίστοιχη καρπική περίοδος στη συντριπτική πλειοψηφία των χωρών του εξωτερικού διαρκεί 60 – 70 ημέρες. Ένα άλλο θέμα που δημιουργείται, από διάφορους παράγοντες διακίνησης του πολλαπλασιαστικού υλικού, είναι το αυτογόνιμο ή όχι των ποικιλιών, ιδιότητα με ιδιαίτερη βαρύτητα για την κερασοκαλλιέργεια. Το Τ.Φ.Ο.Δ. Νάουσας δίνει ιδιαίτερη σημασία στην αποσαφήνιση αυτών των χαρακτηριστικών, εκτός των άλλων όλων, όπως ορίζονται από τους αναγνωρισμένους Διεθνείς Οργανισμούς (UPOV, IPGRI, κ.λπ.).

Τα τελευταία χρόνια οι παρακάτω 17 συνεταιρισμοί και ιδιωτικοί φορείς από τη Βόρεια Ελλάδα συνέβαλαν οικονομικά και κάλυψαν μέρος από τα έξοδα για την εγκατάσταση και καλλιέργεια των δένδρων στο παρόν ερευνητικό πρόγραμμα αξιολόγησης: ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού, Α.Σ. Βελβεντού «Δήμητρα», VENUS growers, Α.Σ. Επισκοπής, ΑΣΕΠΟΠ Νάουσας, ΑΣΟΠ Επισκοπής, ΔΕΛΚΟΦ Α.Ε., AgroQ Ο.Ε., FARMA CHEM, VITRO Ελλάς Α.Ε., Φυτώρια Αποστόλου, Φυτώρια Δανιηλίδη, Φυτώρια Μίλη, Α.Σ. Αγροτική Ανάπτυξη, Φυτώρια Π. Μπουρδάνος, Φυτώρια Πουλτσίδη και Φυτώρια Τσεσμελή. Το 2018 ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση 16 ποικιλιών κερασιάς και ήταν το πρώτο έτος αξιολόγησης για τις ποικιλίες της σειράς Sweet (Sweet Gabriel, Sweet Lorenz, Sweet Valina, Sweet Saretta, Sweet Aryana και Sweet Stephany) την Tamara και τη Big Lory, ενώ συνεχίστηκαν οι παρατηρήσεις για τις ποικιλίες Rita, Octavia, Noire de Meched, Early Korvik, Firm Red, Primulat, Rocket και Frisco. Στο παρόν πόνημα παρουσιάζονται τα συνοπτικά αποτελέσματα της τελικής αξιολόγησης (επί δεκαετίας) 16 ποικιλιών, αρκετές εξ αυτών με δικαιώματα διάθεσης από συγκεκριμένες φυτωριακές επιχειρήσεις, που εγκαταστάθηκαν στις συλλογές τα έτη 2007 και 2008. Πρόκειται για ποικιλίες που παραχωρήθηκαν ευγενικά από φυτωριακές επιχειρήσεις/δικαιοπάροχους της περιοχής μας. Επίσης παρουσιάζεται η ετήσια αξιολόγηση 21 ποικιλιών, η οποία τελική αξιολόγηση των 15 εξ' αυτών, δεν έχει ολοκληρωθεί.

Επιθυμητά χαρακτηριστικά ποικιλιών

Το κυριότερο στοιχείο επιλογής μιας ποικιλίας για καλλιέργεια, σε επίπεδο παραγωγού, είναι η παρουσία ιδιαίτερου εμπορικού και καλλιεργητικού ενδιαφέροντος και η καλή προσαρμογή στα διάφορα εδαφοκλιματικά περιβάλλοντα. Τώρα τελευταία δίνεται σημασία και στην ύπαρξη ή μη της αυτογόνιμης ιδιότητας μιας ποικιλίας, λόγω του ότι οι αυτογόνιμες ποικιλίες κερασιάς παρουσιάζουν καλύτερα αποτελέσματα παραγωγικότητας, σε χρονιές που επικρατούν αντίξοες καιρικές συνθήκες κατά την περίοδο της άνθησης.

Το εμπορικό ενδιαφέρον μιας ποικιλίας έχει να κάνει με την ποιότητα του καρπού και την αντοχή αυτού στις μεταφορές και τη συντήρηση. Τα στοιχεία που συνθέτουν την ποιότητα του καρπού κερασιάς είναι το μέγεθος, η τραγανότητα της σάρκας και τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του. Να σημειωθεί σ' αυτό το σημείο ότι υπεισέρχονται πολλοί και ποικίλοι παράγοντες στην εμπορία κερασιού, όπως π.χ. στις αγορές της Κεντρικής Ευρώπης επιθυμούνται οι υπόξινες γεύσεις, σε αντίθεση με τις γευστικές προτιμήσεις της Ελλάδας και άλλων Μεσογειακών χωρών ή το ότι στις λαϊκές αγορές οι καρδιάσχημες ποικιλίες παρουσιάζουν πλεονέκτημα πώλησης, στο γυναικείο κυρίως καταναλωτικό κοινό, σε σύγκριση με τα άλλα σχήματα καρπού, κ.ο.κ.

Το καλλιεργητικό ενδιαφέρον μιας ποικιλίας έχει να κάνει με την παραγωγικότητα αυτής, τον περιορισμό του καλλιεργητικού κόστους, τη διευκόλυνση διεξαγωγής των καλλιεργητικών φροντίδων και τώρα τελευταία όπως προαναφέρθηκε, η ύπαρξη ή όχι της αυτογόνιμης ιδιότητας. Ένα άλλο καλλιεργητικό στοιχείο που αναφέρεται από πολλές πηγές, είναι η αντοχή των ποικιλιών στο σχίσσιμο, που πρακτικά συνδέεται άμεσα με τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν την εποχή της ωρίμανσης του καρπού. Στην ουσία οι διαφορές ανθεκτικότητας των ποικιλιών στο σχίσσιμο είναι πολύ μικρές και οι θεωρητικά ανθεκτικές γενικώς στο σχίσσιμο όψιμες ποικιλίες, δεν είναι ανθεκτικές αλλά συνήθως αποφεύγουν την περίοδο βροχοπτώσεων που παρουσιάζει η Ελλάδα κατά την περίοδο ωρίμανσης των πρώιμων ποικιλιών. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. υποβάλλει τις ποικιλίες σε εργαστηριακά τεστ τύπου Christensen για τη διαβάθμιση των ποικιλιών, όσον αφορά την αντοχή τους στο σχίσσιμο.

Μια χρήσιμη γενική οδηγία επιλογής ποικιλίας για καλλιέργεια, με σκεπτικό το εμπορικό και καλλιεργητικό ενδιαφέρον, καθώς και την άριστη προσαρμογή στο ιδιαίτερο εδαφοκλιματικό περιβάλλον της περιοχής, είναι η χρήση πρώιμων ποικιλιών σε πρώιμες περιοχές και όψιμων ποικιλιών σε όψιμες περιοχές.

Ένα άλλο στοιχείο που προβληματίζει είναι η επιλογή υποκειμένου και συστήματος διαμόρφωσης των δένδρων από τους παραγωγούς, ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή διαχείριση των δένδρων και η διευκόλυνση της συγκομιδής, καλλιεργητικής εργασίας στην οποία η κερασιά παρουσιάζει μειονέκτημα σε σχέση με τις άλλες κύριες δενδρώδεις καλλιέργειες.

Μεθοδολογία

Πειραματικός οπωρώνας εγκαταστάθηκε για πρώτη φορά το έτος 2007 και από τότε κάθε χρόνο επεκτείνεται με νέο αριθμό ποικιλιών που φυτεύονται με δύο επαναλήψεις των δύο δένδρων και σε αποστάσεις 6 x 6 m. Η διαμόρφωση της κόμης των δένδρων είναι σε ελεύθερο κύπελλο. Εφαρμόζονται καλλιεργητικές φροντίδες και λίπανση σε συνιστώμενες δόσεις και χρόνους και η φυτοπροστασία γίνεται με ελάχιστο αριθμό ψεκασμών ώστε να είναι δυνατό να αξιολογηθεί η ευπάθεια των ποικιλιών σε ασθένειες και εχθρούς και να μπορεί να γίνει γευστιγνωσία των καρπών. Ο ελάχιστος αριθμός ψεκασμός με φυτοπροστατευτικά προϊόντα ακολουθείται διεθνώς σε παρόμοια προγράμματα αξιολόγησης ποικιλιών.

Παράμετροι που μετρήθηκαν ήταν:

1. Ελήφθησαν παρατηρήσεις ημερομηνιών άνθησης, ωρίμανσης και φυλλόπτωσης των ποικιλιών.
2. Εγκλωβίστηκαν κλάδοι για την καταγραφή του αυτογόνιμου, σε ποικιλίες που διατίθενται στο εμπόριο ως αυτογόνιμες.

3. Καταγραφή φαινολογικών χαρακτηριστικών κατά τη βάση UPOV (πρόκειται για 38 χαρακτήρες που αφορούν χαρακτηριστικά του δένδρου και του καρπού).
4. Περίμετρος κορμού του δένδρου.
5. Παραγωγικότητα σε kg/cm^2 τομής κορμού (επιλέχθηκε αυτή η αναγνωρισμένη μεθοδολογία λόγω της χρήσης πολλών υποκειμένων).
6. Συγκομίστηκαν δείγματα καρπών και μετρήθηκαν οι μέσοι όροι βάρους των καρπών, καθώς και άλλα ποιοτικά χαρακτηριστικά στοιχεία, όπως μετρήσεις συνολικών διαλυτών στερεών (ΣΔΣ) και ογκομετρούμενης οξύτητας (ΟΟ), κ.λπ.
7. Έγιναν φωτογραφίες των καρπών.
8. Εργαστηριακή βαθμονόμηση των ποικιλιών στην αντοχή τους στο σχίσσιμο με τη μέθοδο Christensen.

Επειδή η φύση της καλλιέργειας αποδίδει ποικίλα αποτελέσματα παραγωγικότητας κατ' έτος, προτιμήθηκε να παρουσιαστούν δεδομένα παραγωγής στην παρούσα εργασία μόνο για τις 16 ποικιλίες των οποίων η αξιολόγηση αποπερατώθηκε. Για τις υπόλοιπες, αυτό θα γίνει αργότερα, αφού ολοκληρωθούν οι απαραίτητες παρατηρήσεις και ληφθούν οι μέσοι όροι αποδόσεων των δένδρων.

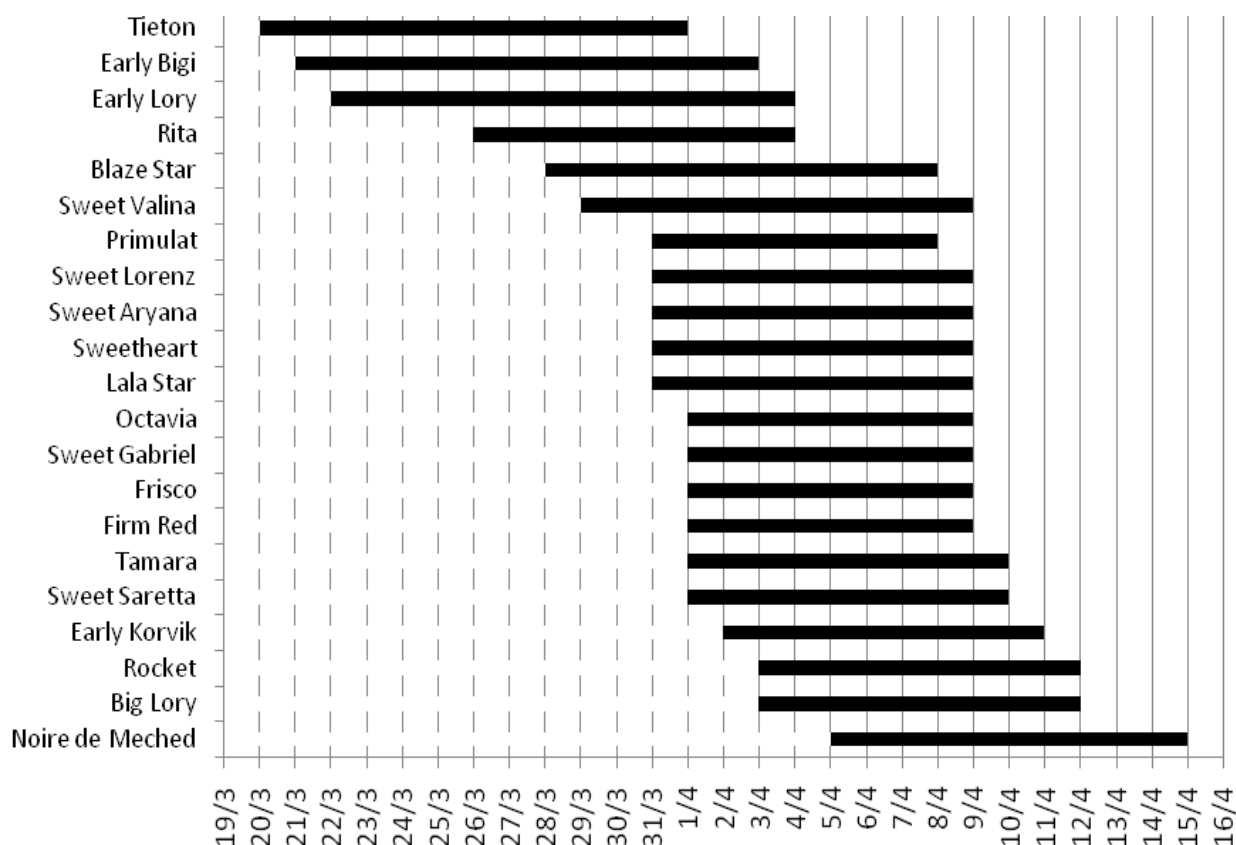
Αποτελέσματα

Κλιματικές συνθήκες κατά το έτος 2018 και ανταπόκριση των ποικιλιών

Οι ποικιλίες κερασιάς έχουν απαιτήσεις 700-1500 ωρών ψύχους σε θερμοκρασίες κάτω των $7,2\text{ }^{\circ}\text{C}$, ανάλογα με την ποικιλία, για να διακοπεί ο λήθαργος των οφθαλμών. Σαν ώρες ψύχους έχει καθιερωθεί το όριο των $7,2\text{ }^{\circ}\text{C}$ αλλά απ' ό,τι φαίνεται, από παρατηρήσεις στην πράξη, όλες οι θερμοκρασίες κάτω των $16\text{ }^{\circ}\text{C}$ επιδρούν στη διακοπή ληθάργου και το σύνολο των απαιτούμενων ωρών εξαρτάται από το πόσο χαμηλές είναι οι θερμοκρασίες, πάνω όμως από τους $0\text{ }^{\circ}\text{C}$, για την αποφυγή κινδύνου παγετών.

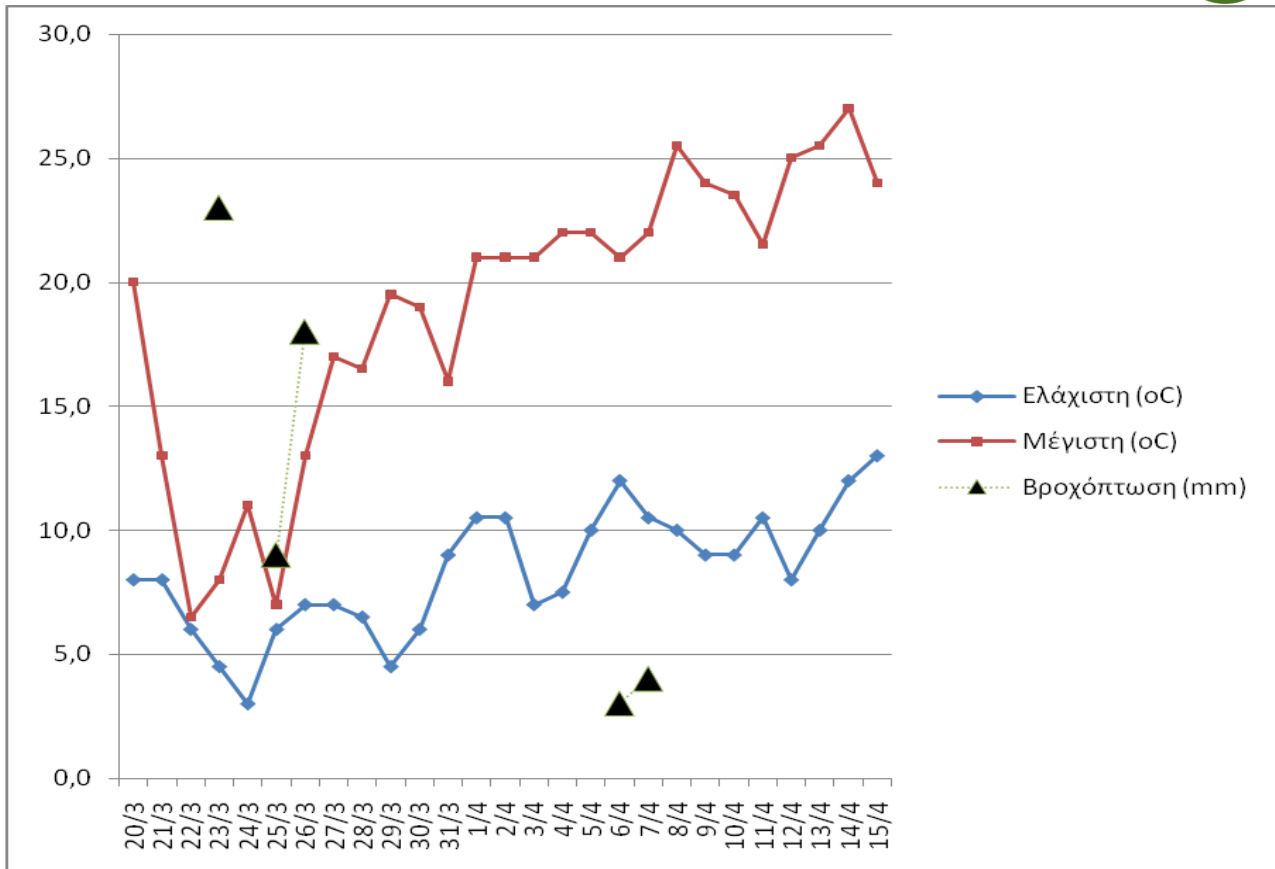
Η χειμερινή περίοδος 2017-2018 ήταν φυσιολογική, γεγονός που δεν αφήνει υποψίες δυσμενούς επίδρασης σε απαιτητικές σε ώρες ψύχους ποικιλίες κερασιάς.

Το χρονικό εύρος άνθισης των εξεταζόμενων ποικιλιών (Γράφημα 1) κυμάνθηκε κατά την άνοιξη του 2018 από τις 20 Μαρτίου, όσον αφορά την έναρξη ανθοφορίας της πιο πρωιμανθούς ποικιλίας (Tieton), έως τις 15 Απριλίου, όσον αφορά το πέρας άνθισης της πιο οψιμανθούς ποικιλίας (Noire de Meched).

Γράφημα 1. Περίοδος άνθισης των εξεταζόμενων ποικιλιών κερασιάς κατά το 2018, στο κεντρικό αγρόκτημα Νάουσας του Τ.Φ.Ο.Δ.

Οι θερμοκρασίες στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα (Γράφημα 2) κυμάνθηκαν από 3 °C η ελάχιστη (24 Μαρτίου) έως 27 °C η μέγιστη (14 Απριλίου), σύμφωνα με τα στοιχεία του μετεωρολογικού σταθμού του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. Στο ίδιο χρονικό διάστημα σημειώθηκαν ασήμαντες βροχοπτώσεις στις 25 Μαρτίου, 6 και 7 Απριλίου, καθώς και μέτριας έντασης βροχοπτώσεις στις 23 και 26 Μαρτίου (Γράφημα 2).

Γράφημα 2. Θερμοκρασιακό εύρος (μέγιστη και ελάχιστη), καθώς και επισήμανση βροχοπτώσεων κατά το χρονικό διάστημα άνθισης του 2018 των εξεταζόμενων ποικιλιών κερασιάς, στο κεντρικό αγρόκτημα Νάουσας του Τ.Φ.Ο.Δ.

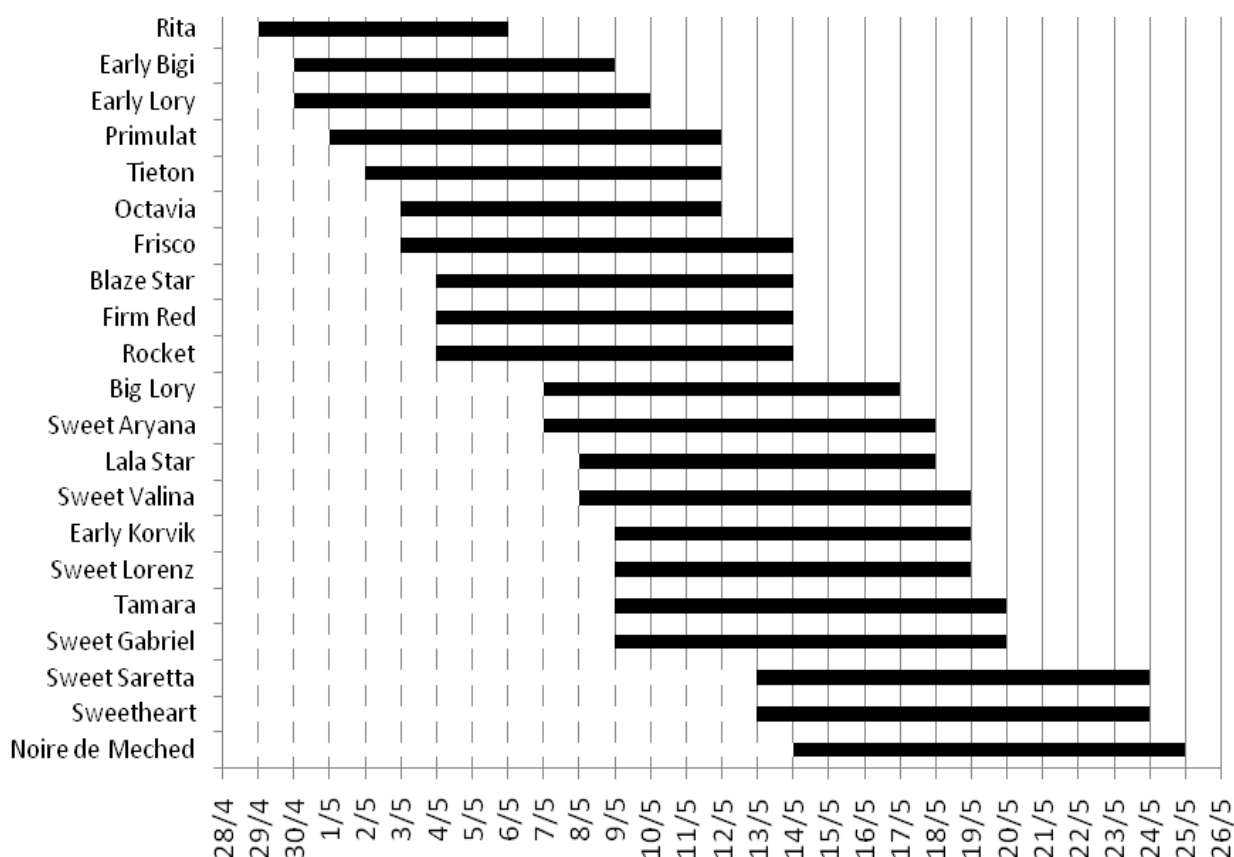
Κατάλληλες θερμοκρασίες για να εκβλαστήσει η γύρη και να αναπτυχθεί ο γυρεοσωλήνας στην κερασιά, θεωρούνται οι κυμαινόμενες μεταξύ 5 °C και 25 °C. Οι υψηλότερες εξ αυτών επιταχύνουν την ανάπτυξη του γυρεοσωλήνα ενώ οι χαμηλότερες την επιβραδύνουν. Από παλαιότερα πειράματα, σε θερμοκρασίες μεταξύ 12 °C και 16 °C, όλες οι ποικιλίες ανταποκρίνονταν το ίδιο κατά τη λειτουργία της επικονιάσής τους (Χατζηχαρίσης και Καζαντζής, 2014).

Επομένως επισφαλείς ημερομηνίες στο εξεταζόμενο χρονικό διάστημα, βάσει των σημειωθέντων θερμοκρασιών, μπορούν να θεωρηθούν οι 23, 24 και 29 Μαρτίου λόγω χαμηλότερων ελαχίστων θερμοκρασιών από τους 5 °C. Στις 24 και 29 Μαρτίου δεν φαίνεται να επηρεάστηκαν οι ανθισμένες ποικιλίες γιατί τις ίδιες ημέρες η μέγιστη θερμοκρασία αναρριχήθηκε στους 11 και 19,5 °C αντίστοιχα. Στις 23 Μαρτίου όμως, που η θερμοκρασία κυμάνθηκε από 4,5 έως 8 °C, σε συνδυασμό με τα 23 mm βροχής εκείνης της ημέρας, πιθανόν να επηρέασε την καρπόδεση της ποικιλίας Tieton, που είχε έναρξη άνθισης από τις 20 Μαρτίου. Αντιθέτως, οι ακριβώς μετέπειτα ανθισμένες ποικιλίες Early Bigi και Early Lory, δεν φάνηκε να επηρεάζονται ιδιαίτερα ως προς τις αποδόσεις, παρόλο που στις 25 Μαρτίου η θερμοκρασία κυμάνθηκε σε χαμηλά επίπεδα από 6 έως 7 °C και σημειώθηκε βροχόπτωση 9 mm και στις 26 Μαρτίου σημειώθηκε βροχόπτωση 18 mm, ημερομηνίες στις οποίες ήταν αμφότερες στις πρώτες ημέρες της άνθισης τους. Οι ασθενείς βροχοπτώσεις στις 6 και 7 Απριλίου δεν επηρέασαν την καρπόδεση των ονιμανθών ποικιλιών.

Να σημειωθεί σ' αυτό το σημείο ότι η περίοδος της άνθισης των εξεταζόμενων ποικιλιών για το 2018, διεξήχθη κατά την ίδια περίπου χρονική περίοδο με αυτή του 2017, διευρυμένη μόνο ως προς το πέρας αυτής κατά έξι περίπου ημέρες.

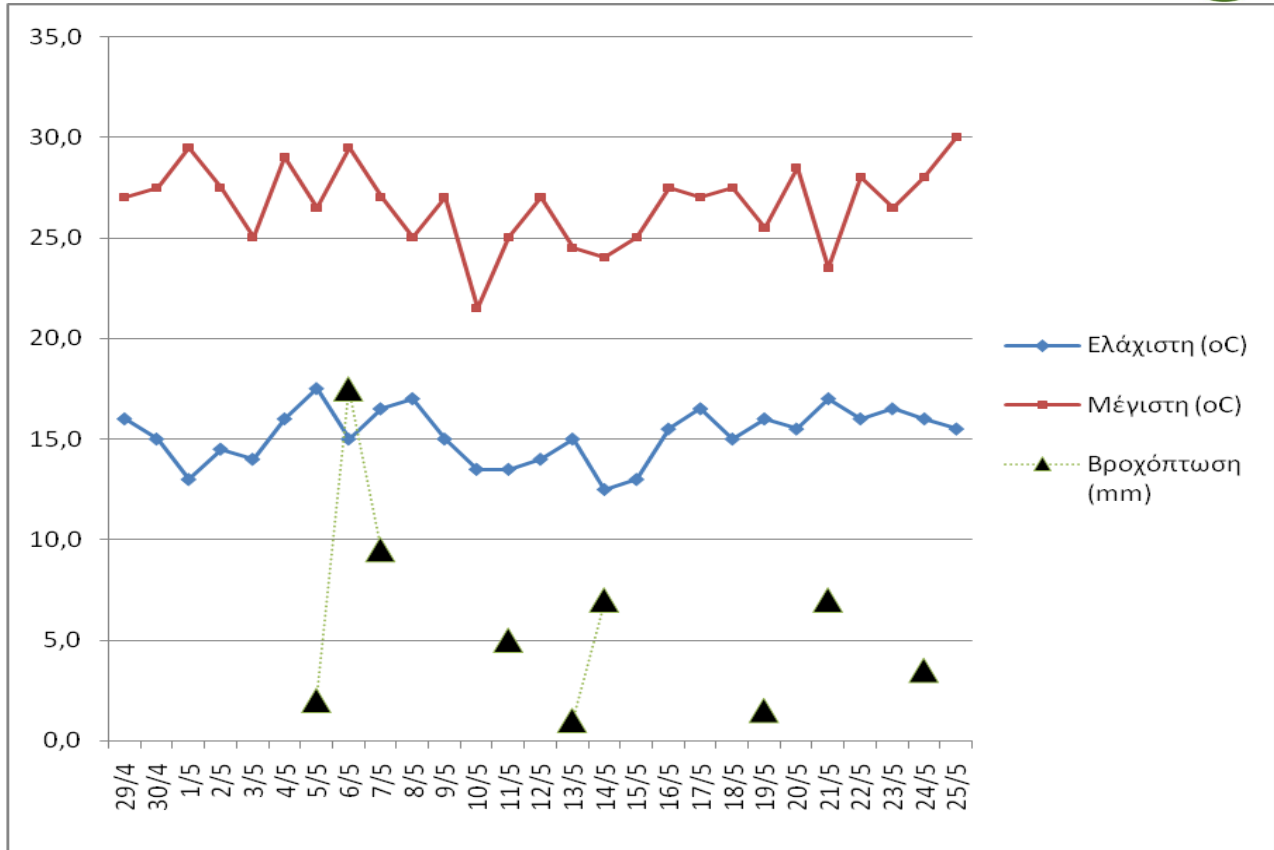
Το χρονικό εύρος ωρίμανσης των εξεταζόμενων ποικιλιών (Γράφημα 3) κυμάνθηκε κατά το 2018 από τις 29 Απριλίου, όσον αφορά την έναρξη ωρίμανσης της πιο πρώιμης ποικιλίας (Rita), έως τις 25 Μαΐου, όσον αφορά το πέρας ωρίμανσης της πιο όψιμης ποικιλίας (Noire de Meched).

Γράφημα 3. Περίοδος ωρίμανσης των εξεταζόμενων ποικιλιών κερασιάς κατά το 2018, στο κεντρικό αγρόκτημα Νάουσας του Τ.Φ.Ο.Δ.

Η περίοδος ωρίμανσης των εξεταζόμενων ποικιλιών για το 2018, ήταν ημερομηνιακά περίπου στα ίδια επίπεδα με αυτή του 2017, πρωιμότερη μόνο όσον αφορά το πέρας αυτής (πιο συρρικνωμένη), κατά μέσο όρο 6 ημερών από αυτή του 2017. Το γεγονός θεωρείται φυσιολογικό και αναμενόμενο, μιας και η περίοδος ωρίμανσης είναι άμεσα εξαρτώμενη από την περίοδο άνθισης και τις επακολουθούμενες επικρατούσες κλιματολογικές συνθήκες, έως την ωρίμανση του καρπού.

Οι θερμοκρασίες στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα (Γράφημα 4) κυμάνθηκαν από 12,5 °C η ελάχιστη (14 Μαΐου) έως 30 °C η μέγιστη (25 Μαΐου), σύμφωνα με τα στοιχεία του μετεωρολογικού σταθμού του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν.

Γράφημα 4. Θερμοκρασιακό εύρος (μέγιστη και ελάχιστη), καθώς και επισήμανση βροχοπτώσεων κατά το χρονικό διάστημα ωρίμανσης του 2018 των εξεταζόμενων ποικιλιών κερασιάς, στο κεντρικό αγρόκτημα Νάουσας του Τ.Φ.Ο.Δ.

Οι θερμοκρασίες κατά το διάστημα της ωρίμανσης των εξεταζόμενων ποικιλιών θεωρούνται φυσιολογικές και μη ικανές να επιφέρουν κάποια ανωμαλία κατά τη διαδικασία της ωρίμανσης.

Οι βροχοπτώσεις κατά το διάστημα ωρίμανσης των εξεταζόμενων ποικιλιών ήταν ασήμαντες έως μέτριας έντασης, διασκορπισμένες σε πολλές ημέρες (9) με σύνολο βροχόπτωσης τα 54 mm (Γράφημα 4) και δεν φάνηκαν ικανές να δημιουργήσουν ιδιαίτερα προβλήματα σχισίματος των καρπών κερασιάς της συλλογής.

Φωτογραφία 1. Δίδυμα καρπίδια κερασιάς.

Ένα άλλο φαινόμενο που παρατηρείται όλο και εντονότερα τα τελευταία χρόνια, οφειλόμενο και αυτό στις επικρατούσες θερμοκρασίες, της προηγούμενης χρονιάς όμως, είναι ο σχηματισμός δίδυμων καρπών (Φωτογραφία 1). Η διαφαινόμενη κλιματική αλλαγή, με τις αυξημένες θερμοκρασίες, καθ' όλο το εικοσιτετράωρο, κατά τη διάρκεια της διαφοροποίησης των οφθαλμών της κερασιάς, που συντελείται κατά τη διάρκεια του προηγούμενου καλοκαιριού (με έμφαση στον Αύγουστο), με αποτέλεσμα το σοκάρισμα του δένδρου, είναι ο παράγοντας που ενοχοποιείται κυρίως για το φαινόμενο. Το 2018 θεωρείται καλή χρονιά όσον αφορά την παρουσία δίδυμων καρπών στην περιοχή του αγροκτήματος Νάουσας του Τ.Φ.Ο.Δ. Έτσι, οι ποικιλίες Sweetheart, Tieton, Octavia, Early Bigi, Blaze Star, Lala Star, Noire de Meched και Sweet Saretta παρουσίασαν λίγους δίδυμους καρπούς, ενώ οι ποικιλίες Early Lory, Rita, Big Lory, Firm Red, Early Korvik, Primulat, Frisco, Tamara και Sweet Gabriel δεν παρουσίασαν καθόλου δίδυμους καρπούς κατά το 2018.

Άλλοι δυσμενείς παράγοντες που επηρέασαν τα δένδρα κερασιάς κατά το 2018

Κατά το 2018 παρατηρήθηκαν ζημιές των ώριμων καρπών κερασιάς από πτηνά στις συλλογές του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. (Φωτογραφία 2), σε ηπιότερο όμως βαθμό από αυτές των προηγούμενων ετών. Οι ζημιές στην παραγωγή δεν ήταν σημαντικές συνολικά αλλά στην υπερπρώιμη ποικιλία Rita ήταν για μία ακόμη χρονιά σημαντικές (μάλλον επειδή πρόκειται για το πρώτο κόκκινο φρούτο της χρονιάς στον αγρό). Επίσης σημαντικές ζημιές από πτηνά φάνηκαν και στην ποικιλία Rocket, μάλλον επειδή ήταν περιορισμένος ο όγκος φορτίου σαν νεοεισερχόμενη ποικιλίας στην παραγωγική διαδικασία, με αποτέλεσμα να γίνονται οι ζημιές πιο εμφανίσιμες οπτικά.

Φωτογραφία 2. Ζημιές σε καρπούς κερασιάς, από πτηνά.

Άλλες μετρήσεις επί του αγρού που έγιναν στα δένδρα κερασιάς κατά το 2018

Μετρήθηκε η περίμετρος κορμού των δένδρων για να υπάρξει μέτρο σύγκρισης για το μετέπειτα προσδιορισμό της ζωηρότητας των δένδρων με αριθμητικά στοιχεία.

Γνωρίζοντας την περίμετρο κορμού και την παραγωγή του καθενός δένδρου, μπόρεσε να μετρηθεί και η παραγωγικότητα, με την διεθνώς αναγνωρισμένη μέθοδο kg/cm^2 τομής κορμού. Αυτή η μέθοδος ακολουθείται συχνά τα τελευταία χρόνια στην κερασοκαλλιέργεια λόγω της ύπαρξης και χρήσης πολλών και διαφόρων υποκειμένων, για πυκνότερες και αραιότερες φυτεύσεις επί του αγρού.

Η πτώση φύλλων των εξεταζόμενων ποικιλιών κατά το φθινόπωρο, ολοκληρώθηκε φυσιολογικά, εντός του Νοεμβρίου.

Μία σημαντική εργασία που γίνεται στις συλλογές αξιολόγησης του Τ.Φ.Ο.Δ. στο κεντρικό αγρόκτημα Νάουσας, είναι η επισήμανση της αυτογόνιμης ιδιότητας με εγκλωβισμούς κλάδων (Φωτογραφία 3), εμπορικών ποικιλιών που διατίθενται ως αυτογόνιμες. Κατόπιν πληροφοριών από τη διεθνή βιβλιογραφία (Schuster M., 2012 και διαδικτυακές πηγές), το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. εστίασε την προσοχή του στις διατιθέμενες ως αυτογόνιμες ποικιλίες: Samba (με S_1S_3 ζεύγος αλληλόμορφων γονιδίων, ομάδα επικονίασης II), Black Star (με S_1S_3 ζεύγος αλληλόμορφων γονιδίων, ομάδα επικονίασης II) και Lala Star (με S_1S_3 ζεύγος αλληλόμορφων γονιδίων, ομάδα επικονίασης II), η κατάταξη των οποίων έγινε σε γκρουπ επικονίασης αυτόστερων ποικιλιών.

Κατά το 2016 ολοκληρώθηκαν οι πειραματισμοί μόνο για την ποικιλία Samba και τα ευρήματα των δοκιμών επί του αγρού έδειξαν ότι η ποικιλία δεν είναι αυτογόνιμη, επιβεβαιώνοντας τις βιβλιογραφικές πηγές, και χρειάζεται επικονιάστρια ποικιλία για την καλλιέργειά της. Προτείνεται να συγκαλλιεργείται με πρωιμανθείς ποικιλίες, όπως η Tieton, η Grace Star, η Big Star, η Sabrina και η B. Burlat.

Κατά το 2017 ολοκληρώθηκαν οι πειραματισμοί και για την ποικιλία Black Star και τα ευρήματα των δοκιμών επί του αγρού έδειξαν ότι η ποικιλία δεν είναι αυτογόνιμη, επιβεβαιώνοντας τις βιβλιογραφικές πηγές, και χρειάζεται επικονιάστρια ποικιλία για την καλλιέργειά της. Στη χώρα μας έχει εγκατασταθεί ως επί το πλείστον μαζί με την ποικιλία Grace Star και δεν έχουν καταγραφεί προβλήματα επικονίασης, μιας και αλληλοϋποστηρίζονται στον τομέα επικονίαση. Πρόβλημα καρπόδεσης πιθανόν να εμφανιστεί σε περίπτωση που καλλιεργηθεί μόνη της η Black Star, ιδιαίτερα σε περιοχές χωρίς δυναμική παρουσία κερασοκαλλιέργειας.

Κατά το 2018 ολοκληρώθηκαν οι πειραματισμοί και για την ποικιλία Lala Star και τα ευρήματα των δοκιμών επί του αγρού έδειξαν διαφορετικά αποτελέσματα (Φωτογραφίες 3 και 4). Πιθανώς να είναι μερικώς αυτογόνιμη ποικιλία επειδή εμφανίζει ισχνά ποσοστά καρπόδεσης εντός των κλωβών. Είναι ένα θέμα που χρειάζεται περαιτέρω μοριακή διερεύνηση και παρουσιάζει ιδιαίτερο επιστημονικό ενδιαφέρον. Σίγουρα πάντως χρειάζεται επικονιαστή για κανονικά ποσοστά καρπόδεσης. Ως επικονιάστρια ποικιλία προτείνεται η Sweetheart.

Επίσης, κατά το 2018 έγινε καταγραφή μιας σειράς φαινολογικών χαρακτηριστικών κατά τη βάση UPOV (πρόκειται για 38 χαρακτήρες που αφορούν χαρακτηριστικά του δένδρου, των βλαστών, των ανθέων, των καρπών και των φύλλων), με παρατηρήσεις επί του αγρού.

Φωτογραφίες 3 και 4. Έλεγχος της αυτογόνιμης ιδιότητας επί του αγρού το 2018, με εγκλωβισμό κλάδων της ποικιλίας Lala Star και αποτελέσματα καρπόδεσης της ίδιας ποικιλίας.

Μετρήσεις επί του εργαστηρίου κατά το 2018

Κατά το 2018 έγινε καταγραφή μετρικών χαρακτηριστικών των καρπών, στα πλαίσια των ζητούμενων της βάσης UPOV, με μετρήσεις επί του εργαστηρίου, όπως μέσο μήκος, πλάτος, πάχος καρπού και πυρήνα, μέσο μήκος ποδίσκου, συνολικά διαλυτά στερεών (ΣΔΣ), ογκομετρούμενη οξύτητα (ΟΟ) κ.λπ.

Μια ακόμη σημαντική εργασία που συμβαίνει στα εργαστήρια του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν., είναι η βαθμονόμηση των ποικιλιών κερασιάς, όσον αφορά την αντοχή τους στο σχίσσιμο, με τη μέθοδο Christensen (Christensen V., 1984). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι παρατηρήσεις σχισίματος με την εργαστηριακή μέθοδο Christensen, σε σύγκριση με τις παρατηρήσεις επί του αγρού, μπορεί να διαφέρουν λίγο, λόγω του ότι το σχίσσιμο είναι πολυπαραγοντικό φαινόμενο και εμφανίζεται διαφορετικά στον αγρό κάθε χρονιά, αναλόγως των συνθηκών. Για παράδειγμα θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι όψιμες ποικιλίες, που αποφεύγουν τις συνήθεις περιόδους βροχοπτώσεων στη χώρα μας, θεωρούνται ανθεκτικές στο σχίσσιμο επειδή δεν υπόκεινται στην επήρεια αυτών, αλλά μπορεί στη μέθοδο Christensen οι ίδιες ποικιλίες να καταμετρηθούν ως ευαίσθητες στο σχίσσιμο, γιατί απλά αν βρέξει την περίοδο ωρίμανσής τους θα σχίσουν και αυτές. Οι μετρήσεις συνεχίζονται κατ' έτος και τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Δεδομένα των ποικιλιών που αξιολογήθηκαν ή αξιολογούνται στο Τ.Φ.Ο.Δ.Ν., όσον αφορά την εργαστηριακή βαθμονόμησή τους στην ανοχή στο σχίσσιμο με τη μέθοδο Christensen.

Ποικιλία	Βαθμονόμηση με τη μέθοδο Christensen	Εργαστηριακή αξιολόγηση	Αξιολόγηση έπειτα από παρατηρήσεις επί του αγρού
Early Bigi	50,0	ευαίσθητη	ευαίσθητη
Samba	10,0	σχετικά ανθεκτική	σχετικά ανθεκτική
Lory Bloom	38,8	μέσης ευαισθησίας	μέσης ευαισθησίας
Satin	10,0	σχετικά ανθεκτική	σχετικά ανθεκτική
Sabrina	10,8	σχετικά ανθεκτική	μέσης ευαισθησίας
Canadian Red	36,8	μέσης ευαισθησίας	ευαίσθητη
Skeena	10,4	σχετικά ανθεκτική	σχετικά ανθεκτική
Sweetheart	15,2	σχετικά ανθεκτική	σχετικά ανθεκτική
Canada Giant	35,2	μέσης ευαισθησίας	σχετικά ανθεκτική
Grace Star	62,4	πολύ ευαίσθητη	ευαίσθητη
Blaze Star	22,4	μέσης ευαισθησίας	σχετικά ανθεκτική
Big Star	92,0	εξαιρετικά ευαίσθητη	ευαίσθητη
Black Star	18,0	σχετικά ανθεκτική	μέσης ευαισθησίας
Lala Star	99,2	εξαιρετικά ευαίσθητη	ευαίσθητη
Tieton	96,8	εξαιρετικά ευαίσθητη	ευαίσθητη
Early Lory	46,0	ευαίσθητη	ευαίσθητη
Early Star	97,2	εξαιρετικά ευαίσθητη	ευαίσθητη
Octavia	26,8	μέσης ευαισθησίας	σχετικά ευαίσθητη
Noire de Meched	41,2	σχετικά ευαίσθητη	μέσης ευαισθησίας

Φωτογραφίες καρπών των εξεταζόμενων ποικιλιών

Φωτογραφίες 5-9. Φωτογραφίες καρπών των εξεταζόμενων ποικιλιών κερασιάς.

Φωτογραφίες 10-14. Φωτογραφίες καρπών κάποιων εκ των ποικιλιών κερασιάς, που έδωσαν για πρώτη φορά δείγματα καρπών την τρέχουσα χρονιά.

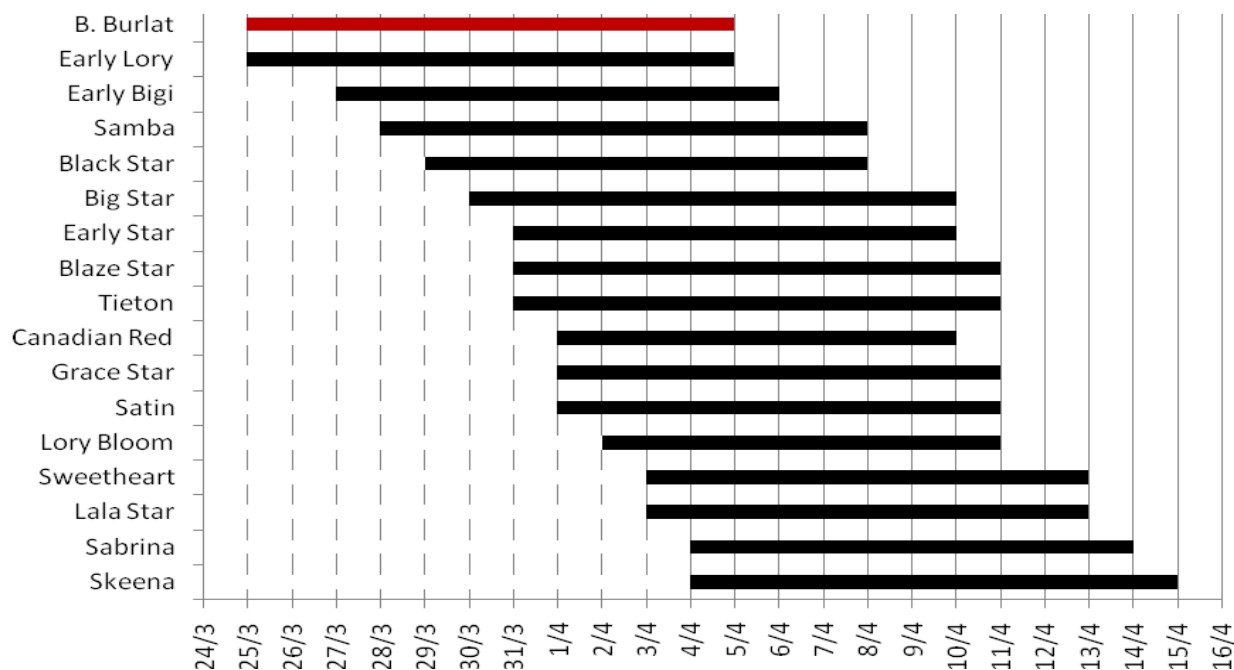

Συνοπτικά αποτελέσματα της τελικής αξιολόγησης 16 ποικιλιών κερασιάς

Ολοκληρώθηκε η επί δεκαετίας αξιολόγηση (μέσοι όροι πέντε παραγωγικών ετών) 16 ποικιλιών κερασιάς και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω. Η αναλυτική έκθεση υπάρχει στα αρχεία του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. και διατίθεται σε κάθε ενδιαφερόμενο.

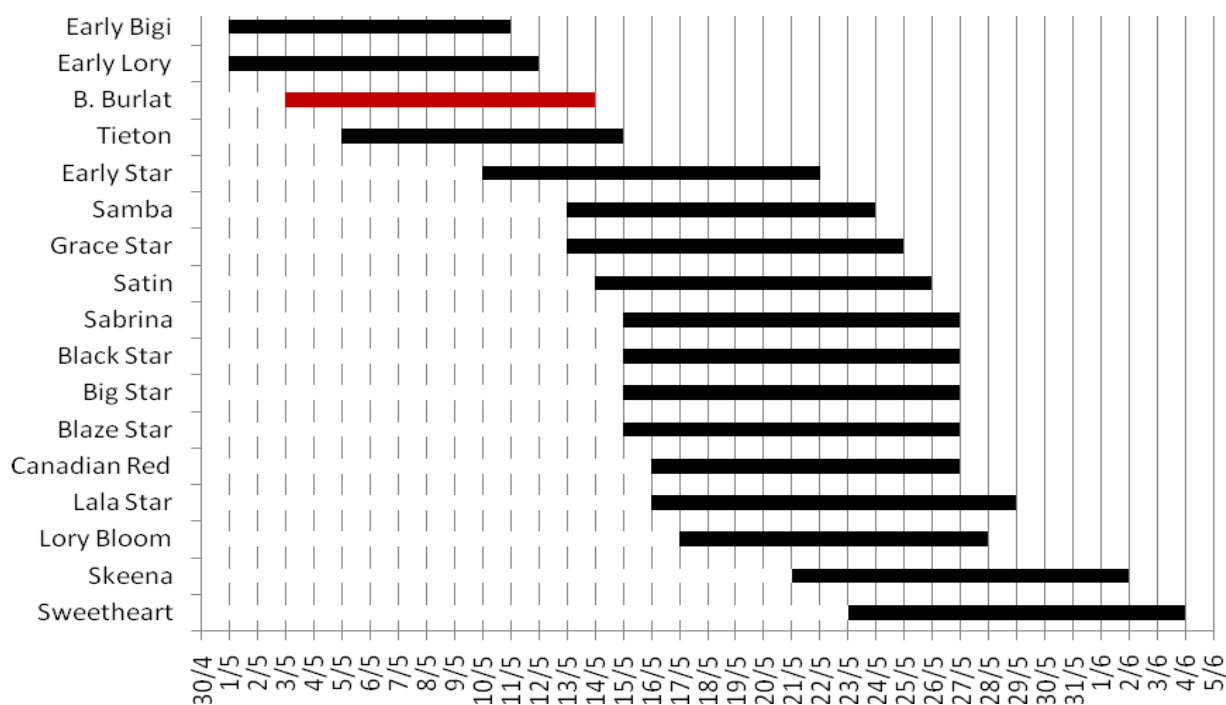
Γράφημα 1

Περίοδος άνθισης 16 ποικιλιών κερασιάς. (Μέσοι Όροι παραγωγικής πενταετίας).

Γράφημα 2

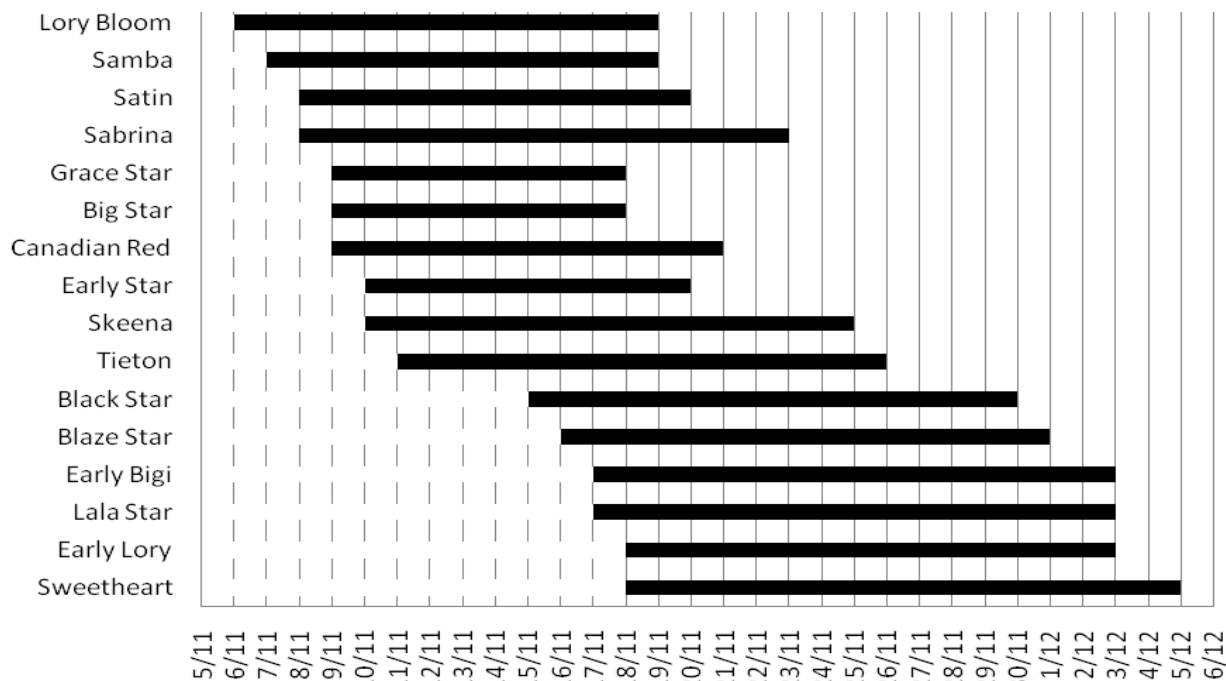
Περίοδος ωρίμανσης 16 ποικιλιών κερασιάς. (Μέσοι Όροι παραγωγικής πενταετίας).

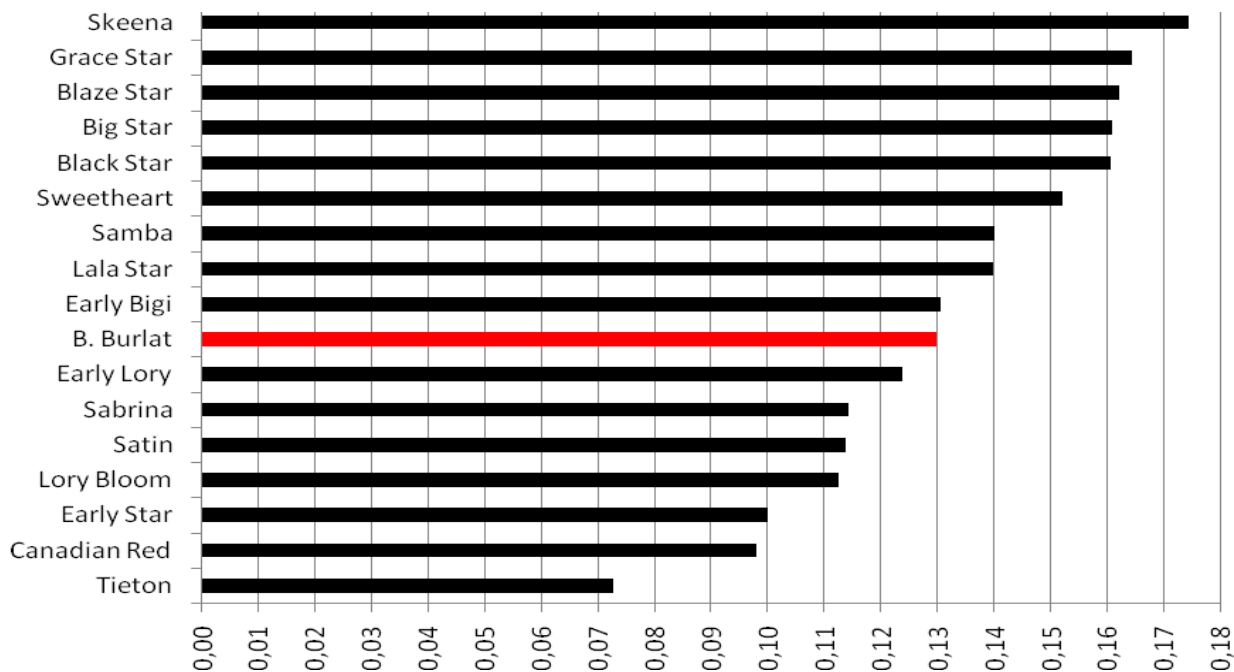
Γράφημα 3

Περίοδος φυλλόπτωσης 16 ποικιλιών κερασιάς. (Μέσοι Όροι παραγωγικής πενταετίας).

Γράφημα 4

Παραγωγικότητα σε kg/cm^2 του εμβαδού της τομής του κορμού 16 ποικιλιών κερασιάς. (Μέσοι Όροι παραγωγικής πενταετίας).

Ειδικότερα:

BIG STAR

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε από τους S. Lugli και S. Sansavini στο Bologna University, Department of Agricultural Sciences της Ιταλίας και κατοχυρώθηκε το 2008 με δικαιοπάροχο το CRPV. Είναι διασταύρωση της ποικιλίας Lapins x Lapins. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Piku 1. Πρόκειται περί της νεότερης ποικιλίας της σειράς Star και σήμερα είναι πλέον καλλιεργητικά διαδεδομένη.

Δένδρο: Μεγάλου μεγέθους, πλαγιόκλαδο, με μέσης πυκνότητας κόμη. Οι αποδόσεις του είναι πολύ μεγάλες (0,16 kg/cm² τομής κορμού).

Φύλλο: Ελλειπτικού σχήματος, μέσου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα καρδιάσχημα, μέτριου μεγέθους και ο ύπερος είναι μεγαλύτερος των στημόνων. Η άνθηση είναι μεσοπρώιμη, ανθίζει πέντε ημέρες αργότερα από την B. Burlat. Η ποικιλία είναι αυτογόνιμη. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο αυτογόνιμο γκρουπ επικονίασης SC, με ταυτοποίηση της ύπαρξης του S₄ αλληλόμορφου γονιδίου στην ομάδα γονιδίων της.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μεγάλου μεγέθους (7,8 g). Ωριμάζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαΐου, 12 ημέρες μετά από την B. Burlat. Παρουσιάζει μέτρια ευαισθησία στο σχίσσιμο από παρατηρήσεις αγρού, αν και στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου εμφάνισε μεγάλη ευαισθησία (δείκτης Christensen: 92,0). Η συμπεριφορά της ποικιλίας στο σχηματισμό δίδυμων καρπών είναι ποικίλη ανάλογα τη χρονιά, από μεγάλα ποσοστά (2015), έως μέτρια (2017) και μικρά ποσοστά (2016).

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μικρού μεγέθους (0,37 g).

Ιδιαιτερότητες: Μπαίνει εντυπωσιακά στην παραγωγική διαδικασία, με μεγάλες παραγωγές από την πρώτη χρονιά.

Συμπεράσματα: Αξιόλογη ποικιλία όσον αφορά την παραγωγικότητά της, το μέγεθος και την ποιότητα καρπού, καθώς φυσικά και της αυτογόνιμης ιδιότητάς της. Ωριμάζει όμως σε μια περίοδο που ωριμάζουν πολλές άλλες αξιόλογες ποικιλίες και ο ανταγωνισμός είναι σκληρός. Προτείνεται για καλλιέργεια, όσον αφορά το σκεπτικό της κλιμάκωσης της παραγωγής μιας εκμετάλλευσης σε μεγαλύτερο χρονικό εύρος.

BLACK STAR

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε από τους S. Lugli και S. Sansavini στο Bologna University, Department of Agricultural Sciences της Ιταλίας και κατοχυρώθηκε το 2001 με δικαιοπάροχο το CRPV. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών Lapins x B. Burlat. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Piku 1. Είναι αρκετά διαδεδομένη ποικιλία στην Ευρώπη και στη χώρα μας.

Δένδρο: Μετρίου μεγέθους, πλαγιόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι πολύ μεγάλες (0,16 kg/cm² τομής κορμού).

Φύλλο: Σχήματος ωσειδούς, μικρού προς μέσου μεγέθους, με οδόντωση τριπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα καρδιόσχημα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι μεγαλύτερος των στημόνων. Η άνθηση είναι μεσοπρώιμη, ανθίζει τέσσερις ημέρες αργότερα από την B. Burlat.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, πολύ μεγάλου μεγέθους (8,05 g). Ωριμάζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαΐου, 12 ημέρες μετά από την B. Burlat. Ο καρπός μπορεί να μείνει ανητημένος στο δένδρο, μετά την ωρίμανση, για αρκετές ημέρες χωρίς να ζημιωθεί σοβαρά. Φαίνεται να είναι λίγο ανθεκτικότερος από τις άλλες ποικιλίες στις προσβολές από μονίλια (*Monilinia laxa*). Παρουσιάζει μέτρια ευαισθησία στο σχίσμο από παρατηρήσεις αγρού και σχίζει συνήθως στην κοιλότητα του ποδίσκου. Στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου εμφάνισε όμως σχετική ανθεκτικότητα (δείκτης Christensen: 18,0). Εμφανίζει λίγους δίδυμους καρπούς.

Πυρήνας: Σχήματος ωσειδούς, μεγάλου μεγέθους (0,52 g).

Ιδιαιτερότητες: Η ποικιλία διατίθεται ως αυτογόνιμη αλλά από πειράματα του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. με εγκλωβισμούς κλάδων επί τριετίας (2015-2017), εξάγεται το συμπέρασμα ότι πρόκειται περί αυτοασυμβίβαστης ποικιλίας και χρειάζεται σταυροεπικονίαση. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο γκρουπ επικονίασης II, με S₁S₃ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων, στοιχείο που επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα των πειραμάτων επικονίασης του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν.

Συμπεράσματα: Ποικιλία με μεγάλη εμπορική αξία, που παρουσιάζει μεγάλη δυναμική φυτεύσεων και στη χώρα μας, συνήθως συνδυασμένη ως συγκαλλιέργεια με την Grace Star. Ο καρπός της συνοδεύεται από πολύ καλά χαρακτηριστικά. Προτείνεται για καλλιέργεια, αρκεί να προσεχτεί ο τρόπος επικονιάσής της. Πιθανή εγκατάσταση μόνη της, χωρίς επικονιαστές, ιδιαιτέρως σε περιοχές χωρίς την έντονη παρουσία κερασοκαλλιέργειας, θα δημιουργήσει προβλήματα καρπόδεσης.

BLAZE STAR

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε από τους S. Lugli και S. Sansavini στο Bologna University, Department of Agricultural Sciences της Ιταλίας και κατοχυρώθηκε το 1997 με δικαιοπάροχο το CRPV. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών Lapins x Durone. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Μαχμα 14. Δεν είναι αρκετά διαδεδομένη ποικιλία στη χώρα μας.

Δένδρο: Μεγάλου μεγέθους, πλαγιόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι πολύ μεγάλες (0,16 kg/cm² τομής κορμού) και σταθερές.

Φύλλο: Σχήματος ωσειδούς, μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα πεπλατυσμένα καρδιόσχημα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι ίσος ή μεγαλύτερος των στημόνων. Η άνθηση είναι μέσης εποχής, ανθίζει έξι ημέρες αργότερα από την B. Burlat. Η ποικιλία είναι αυτογόνιμη. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο αυτογόνιμο γκρουπ επικονίασης SC, με S₄S₆ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, πολύ μεγάλου μεγέθους (8,25 g). Ωριμάζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαΐου, 12 ημέρες μετά από την B. Burlat. Παρουσιάζει σχετική ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο από παρατηρήσεις αγρού, αν και στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου εμφάνισε μέτρια ευαισθησία (δείκτης Christensen: 22,4). Δεν παρουσιάζει δίδυμους καρπούς ή εμφανίζει πολύ λίγους.

Πυρήνας: Σχήματος ωσειδούς, μικρού μεγέθους (0,34 g).

Ιδιαιτερότητες: Φαίνεται να της δείχνει μια ιδιαίτερη προτίμηση, όσον αφορά τις αρχικές προσβολές, η μαύρη ψείρα της κερασιάς (*Myzus cerasi*).

Συμπεράσματα: Η ποικιλία είναι πολύ παραγωγική και διαθέτει πολύ καλά γευστικά χαρακτηριστικά καρπού αλλά υστερεί σε τραγανότητα και άλλα καλλιεργητικά στοιχεία. Επίσης ωριμάζει σε μία περίοδο που συγκομίζονται και πολλές άλλες εμπορικότερες ποικιλίες κερασιάς.

CANADIAN RED

Καταγωγή και εξάπλωση: Η καταγωγή της συγκεκριμένης ποικιλίας είναι γρίφος. Δεν αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία. Πιθανολογούμε, λόγω ονομασίας, ότι πρόκειται για δημιουργία του Agricultural Research Station του Summerland του Καναδά. Μπορεί να είναι η ονομασία κάποιου υβριδίου της σειράς 13 ή της σειράς SPC, μπορεί να είναι όμως και κάποια άλλη καναδέζικη ποικιλία μετονομασμένη, για ευνόητους εμπορικούς λόγους, όπως π.χ. η Sonnet, με την

οποία ομοιάζει σε κάποια χαρακτηριστικά. Δεν είναι παραφθορά της γνωστής Canada Giant. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Gisela 6. Στη χώρα μας έχει εγκατασταθεί σε πολύ περιορισμένο αριθμό εκμεταλλεύσεων.

Δένδρο: Μετρίου μεγέθους, πλαγιόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι μέτριες (0,10 kg/cm² τομής κορμού).

Φύλλο: Ελλειπτικού σχήματος, μέσου προς μικρού μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα καρδιόσχημα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι μεγαλύτερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι μέσης εποχής, ανθίζει μία εβδομάδα αργότερα από την B. Burlat.

Καρπός: Μηλοειδής έως καρδιόσχημος με πεπλατυσμένη βάση, χρώματος επιδερμίδας μαυιού, μετρίου μεγέθους (6,8 g). Ωριμάζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαΐου, 13 ημέρες μετά από την B. Burlat. Παρουσιάζει ευαισθησία στο σχίσμο από παρατηρήσεις αγρού (σχίζει στην κοιλότητα του ποδίσκου και στα μάγουλα), αν και στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου εμφάνισε μέτρια ευαισθησία (δείκτης Christensen: 36,8). Δεν παρουσιάζει ή εμφανίζει πολύ λίγους δίδυμους καρπούς.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μικρού μεγέθους (0,35 g).

Επικονιαστές: Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. Από παρατηρήσεις όμως, φαίνεται να επικονιάζεται από την Grace Star, την Satin, την Early Star, την Blaze Star και την Tieton.

Ιδιαιτερότητες: Παρουσιάζει γενετικό ενδιαφέρον λόγω του χαρακτηριστικά χοντρού ποδίσκου που σχηματίζει και την καθιστά ανθεκτική στις μεταφορές.

Συμπεράσματα: Η Canadian Red υστερεί σε μέγεθος καρπού και στις αντοχές της στο σχίσμο και ωριμάζει σε μία περίοδο που ωριμάζουν άλλες καλύτερες ποικιλίες κερασιάς. Δεν προτείνεται η διάδοσή της.

EARLY BIGI

Συνώνυμα: BiGi Sol.

Καταγωγή και εξάπλωση: Επιλέχθηκε από τον ιδιώτη βελτιωτή Paul Argot στην Avignon της Γαλλίας, τη δεκαετία του '90, άγνωστης γενετικής καταγωγής. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Maxma 14. Καλλιεργείται αρκετά στην ευρωπαϊκή ήπειρο και έχει μεγάλη δυναμική φυτεύσεων και στη χώρα μας.

Δένδρο: Μεγάλου μεγέθους, πλαγιόκλαδο, με μέτριας πυκνότητας κόμη. Οι αποδόσεις του είναι μεγάλες (0,13 kg/cm² τομής κορμού), παρόμοιες με της B. Burlat. Έχει συγκεντρωμένη ωρίμανση σε περιορισμένο χρονικό διάστημα και δεν χρειάζεται πολλά χέρια συγκομιδής.

Φύλλο: Ωοειδούς σχήματος, πολύ μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα καρδιάσχημα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι μεγαλύτερος των στημόνων. Η άνθηση είναι πρόωμη, ανθίζει δύο ημέρες αργότερα από την B. Burlat.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μετρίου μεγέθους (6,8 g), που ωριμάζει όμως σε μια εποχή που δεν παίζει ιδιαίτερο εμπορικό ρόλο το μέγεθος καρπού λόγω του ότι είναι το πρώτο νωπό φρούτο της χρονιάς. Ωριμάζει στις αρχές Μαΐου, δύο έως τρεις ημέρες πριν από την B. Burlat. Παρουσιάζει ευαισθησία στο σχίσσιμο από παρατηρήσεις αγρού, γεγονός που αποτυπώθηκε και στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου (δείκτης Christensen: 50,0), μιας και στην εποχή ωρίμανσής του συνήθως εμφανίζονται βροχοπτώσεις στον ελλαδικό χώρο. Δεν παρουσιάζει ή εμφανίζει πολύ λίγους δίδυμους καρπούς.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μέτριου μεγέθους (0,45 g).

Επικονιαστές: Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. Από παρατηρήσεις φαίνεται να επικονιάζεται από την Lapins και τις περισσότερες ποικιλίες της σειράς Star. Στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως καλοί επικονιαστές, οι ποικιλίες Lapins, Sweetheart, Staccato, Garnet, New Star και B. Burlat (με την οποία είναι μερικώς ασυμβίβαστες λόγω ενός κοινού S αλληλόμορφου γονιδίου).

Ιδιαιτερότητες: Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο γκρουπ επικονίασης XVIII, με S₁S₉ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων, που καθιστά την Early Bigi ασυμβίβαστη με τις ποικιλίες Early Lory, Sweet Early, Valerij Tschkalov και Firm Red, ασχέτως αν συνανθίζουν ή όχι.

Συμπεράσματα: Η Early Bigi είναι μια εμπορικότερη υπερπρόωμη ποικιλία, με ισχυρή δυναμική φυτεύσεων στη χώρα μας. Ωριμάζει στη συνήθη περίοδο βροχών στην Ελλάδα, γεγονός που την καθιστά ευάλωτη στην απώλεια παραγωγής από σχίσσιμο αλλά από την άλλη, αφήνει καλές απολαβές στους καλλιεργητές. Ίσως θα πρέπει να εξετάζεται και το ενδεχόμενο καλλιέργειάς της υπό αντιβρόχινη κάλυψη. Υπερτερεί από το αντίπαλο δέος της, την άλλη υπερπρόωμη εμπορική ποικιλία Early Lory, στο ότι παρουσιάζει πιο συγκεντρωμένη ωρίμανση και δεν χρειάζεται πολλά χέρια συγκομιδής, καθώς και στο ότι κατά χρονιές ωριμάζει μία με δύο ημέρες νωρίτερα. Ενδείκνυται η διάδοση και καλλιέργειά της στις πρόωμες περιοχές της χώρας μας.

EARLY LORY

Συνώνυμα: Rivedel, Erlise, Earlise.

Καταγωγή και εξάπλωση: Επιλέχθηκε από τον ιδιώτη βελτιωτή Paul Argot στην Avignon της Γαλλίας, τη δεκαετία του '70. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών B.S. Hardy Giant x B. Burlat. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησής το 2008, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Maxma 14. Καλλιεργείται αρκετά στην ευρωπαϊκή ήπειρο και είναι η ναυαρχίδα της υπερπρόωμης παραγωγής κερασιών της χώρας μας.

Δένδρο: Μεγάλου μεγέθους, ημιορθόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι μεγάλες (0,12 kg/cm² τομής κορμού). Φαίνεται να του δείχνει μια ιδιαίτερη προτίμηση, όσον αφορά τις αρχικές προσβολές, η μαύρη ψείρα της κερασιάς (*Myzus cerasi*).

Φύλλο: Ελλειπτικού σχήματος, μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα καρδιάσχημα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι μεγαλύτερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι πρόωμη, ανθίζει την τελευταία εβδομάδα του Μαρτίου μαζί με την B. Burlat.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μεγάλου προς μετρίου μεγέθους (7,1 g), που ωριμάζει όμως σε μια εποχή που δεν παίζει ιδιαίτερο εμπορικό ρόλο το μέγεθος καρπού λόγω του ότι είναι το πρώτο νωπό φρούτο της χρονιάς. Ωριμάζει στις αρχές Μαΐου, δύο ημέρες πριν από την B. Burlat, αλλά κάποιες χρονιές παρουσιάζει παρατεταμένη (ανομοιόμορφη) χρονική διάρκεια ωρίμανσης. Παρουσιάζει ευαισθησία στο σχίσσιμο από παρατηρήσεις αγρού, γεγονός που αποτυπώθηκε και στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου (δείκτης Christensen: 46,0), μιας και στην εποχή ωρίμανσής του συνήθως εμφανίζονται βροχοπτώσεις στον ελλαδικό χώρο. Δεν παρουσιάζει ή εμφανίζει λίγους δίδυμους καρπούς, κατά χρονιές.

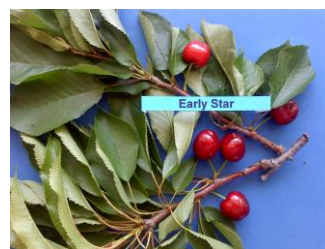
Πυρήνας: Σχήματος πεπλατυσμένου ωοειδούς, μέτριου μεγέθους (0,48 g).

Επικονιαστές: Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. Από παρατηρήσεις φαίνεται να επικονιάζεται από τις Lory Bloom, Samba, Lapins και τις περισσότερες ποικιλίες της σειράς Star. Στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως καλοί επικονιαστές, οι ποικιλίες Lory Bloom, Samba, Lapins, Giorgia, Primulat, Sweetheart και Celeste.

Ιδιαιτερότητες: Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο γκρουπ επικονίασης XVIII, με S₁S₉ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων, που καθιστά την Early Lory ασυμβίβαστη με τις ποικιλίες Early Bigi, Sweet Early, Valerij Tschkalov και Firm Red, ασχέτως αν συνανθίζουν ή όχι.

Συμπεράσματα: Η Early Lory είναι μια εμπορικότετη υπερπρώιμη ποικιλία, με ισχυρή δυναμική φυτεύσεων στη χώρα μας και αποτελεί τη ναυαρχίδα της υπερπρώιμης παραγωγής κερασιών της Ελλάδας. Ωριμάζει στη συνήθη περίοδο βροχών στην Ελλάδα, γεγονός που την καθιστά ευάλωτη στην απώλεια παραγωγής από σχίσσιμο αλλά από την άλλη, αφήνει καλές απολαβές στους καλλιεργητές. Ίσως θα πρέπει να εξετάζεται και το ενδεχόμενο καλλιέργειάς της υπό αντιβρόχινη κάλυψη. Ομοιάζει σε αρκετά στοιχεία με το αντίπαλο δέος της, την άλλη υπερπρώιμη εμπορική ποικιλία Early Bigi, αλλά από τις παρατηρήσεις μας και τις μικροδιαφορές τους καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για διαφορετικές ποικιλίες. Ενδείκνυται η καλλιέργειά της στις πρώιμες περιοχές της χώρας μας, με προσοχή στους επικονιαστές που θα χρησιμοποιηθούν.

EARLY STAR

Συνώνυμα: Panaro 2.

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε από τους S. Lugli και S. Sansavini στο Bologna University, Department of Agricultural Sciences της Ιταλίας και κατοχυρώθηκε το 1997 με δικαιοπάροχο το CRPV. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών B. Burlat x Stella. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησής το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Piku 1. Ενώ ξεκίνησε με ισχυρή δυναμική φυτεύσεων όταν πρωτοεισήχθη στη χώρα μας, λόγω προβλημάτων που παρατηρήθηκαν στην πράξη, υποχώρησε η διάδοσή της.

Δένδρο: Μεγάλου μεγέθους, ορθόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι κατά μέσο όρο μέτριες (0,10 kg/cm² τομής κορμού) και ασταθείς κατ' έτος από πολύ κακές (2015 και 2016) έως καλές (2017).

Φύλλο: Λογχοειδές, μέσου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα πεπλατυσμένα καρδιάσχημα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι μικρότερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι μέσης εποχής, ανθίζει έξι ημέρες αργότερα από την B. Burlat. Η ποικιλία είναι αυτογόνιμη. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο αυτογόνιμο γκρουπ επικονίασης SC, με S₄S₉ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μεγάλου μεγέθους (7,4 g). Ωριμάζει το δεύτερο δεκαήμερο Μαΐου, επτά ημέρες μετά από την B. Burlat. Παρουσιάζει ευαισθησία στο σχίσσιμο από παρατηρήσεις αγρού και σχίζει συνήθως στη βάση του καρπού. Στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου εμφάνισε εξαιρετική ευαισθησία (δείκτης Christensen: 97,2). Εμφανίζει λίγους δίδυμους καρπούς, τις χρονιές που η παραγωγικότητα είναι ικανοποιητική.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μεγάλου μεγέθους (0,54 g).

Ιδιαιτερότητες: Έχει χαμηλή παραγωγική τάση για αυτογόνιμη ποικιλία και θα πρέπει να μελετηθούν και να εξευρεθούν τα αίτια του φαινομένου για να αντιμετωπιστούν κατάλληλα, αν είναι καλλιεργητικής και όχι γενετικής φύσεως.

Συμπεράσματα: Η Early Star ενώ εισήχθη με πολύ καλές περιγραφές (αυτογόνιμη, με καλής ποιότητας καρπό που φαίνεται να έχει και αντοχές στη συντήρηση, σε μια πολύ ενδιαφέρουσα περίοδο ωρίμανσης), απογοήτευσε όσον αφορά την παραγωγικότητά της και τη σταθερότητα απόδοσης, γεγονός που διέκοψε την καλή αρχική δυναμική φυτεύσεων της στη χώρα μας.

GRACE STAR

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε από τους S. Lugli και S. Sansavini στο Bologna University, Department of Agricultural Sciences της Ιταλίας και κατοχυρώθηκε το 2001 με δικαιοπάροχο το CRPV. Είναι σπορόφυτο ελεύθερης επικονίασης της ποικιλίας B. Burlat. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησε το 2007 (εμβολιασμένη σε υποκείμενο Piku 1), χρονιά κατά την οποία βραβεύτηκε στην Ιταλία ως η καλύτερη ποικιλία κερασιάς. Είναι αρκετά διαδεδομένη ποικιλία στην Ευρώπη και στη χώρα μας.

Δένδρο: Μετρίου έως μεγάλου μεγέθους, ημιορθόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι πολύ μεγάλες (0,16 kg/cm² τομής κορμού) και σταθερές.

Φύλλο: Λογχοειδές, μεγάλου προς μέσου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα καρδιάσχημα, μετρίου μεγέθους και ο ύπερος είναι μεγαλύτερος των στημόνων. Η άνθηση είναι μέσης εποχής, ανθίζει μία εβδομάδα αργότερα από την B. Burlat. Η ποικιλία είναι αυτογόνιμη. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο αυτογόνιμο γκρουπ επικονίασης SC, με S₄S₉ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, πολύ μεγάλου μεγέθους (8,3 g). Ωριμάζει στα μέσα του Μαΐου, 10 ημέρες μετά από την B. Burlat. Παρουσιάζει ευαισθησία στο σχίσσιμο από παρατηρήσεις αγρού και σχίζει συνήθως στην κοιλότητα του ποδίσκου αρχικά και στα μάγουλα του καρπού σε προχωρημένες καταστάσεις. Στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του

εργαστηρίου εμφάνισε μεγάλη ευαισθησία (δείκτης Christensen: 62,4). Παρουσιάζει πολλούς δίδυμους καρπούς, ιδιαίτερα σε καταστάσεις θερμικών και υδατικών στρες.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μικρού μεγέθους (0,35 g).

Ιδιαιτερότητες: Πρέπει να προσεχθεί η έφεση που έχει στην παραγωγή δίδυμων καρπών, ειδικά σε συνθήκες υδατικών και θερμικών στρες. Επίσης θα πρέπει να προσεχθεί η λίπανση των παραγωγικών δένδρων πάνω σε υποκείμενο Maxma 14, που θα πρέπει να είναι λελογισμένη, για αποφυγή φαινομένων μειωμένης παραγωγικότητας από παράταση της περιόδου νεανικότητας των δένδρων.

Συμπεράσματα: Η ποικιλία Grace Star είναι μια αυτογόνιμη, εμπορικότατη, πολύ παραγωγική, με καλά ποιοτικά στοιχεία καρπού, γι' αυτό και την έχουν εμπιστευτεί πολλοί παραγωγοί και έχει ισχυρή δυναμική φυτεύσεων στην Ελλάδα. Κάνει φανταστικό δίδυμο διαδοχικής ωρίμανσης με την ποικιλία Black Star την οποία υποστηρίζει και από πλευράς επικονίασης. Ενδείκνυται για καλλιέργεια και διάδοση στη χώρα μας, εκτός από τις πολύ θερμές περιοχές.

LALA STAR

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε από τους S. Lugli και S. Sansavini στο Bologna University, Department of Agricultural Sciences της Ιταλίας και κατοχυρώθηκε το 1997 με δικαιοπάροχο το CRPV. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών Compact Lambert x Lapins. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Maxma 14. Δεν είναι αρκετά διαδεδομένη ποικιλία στη χώρα μας.

Δένδρο: Μεγάλου μεγέθους, ορθόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι πολύ μεγάλες (0,14 kg/cm² τομής κορμού).

Φύλλο: Ελλειπτικού σχήματος, μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα πεπλατυσμένα καρδιάσχημα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι μεγαλύτερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι μεσοόψιμη, ανθίζει εννέα ημέρες αργότερα από την B. Burlat.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μεγάλου προς μέτριου μεγέθους (7,1 g). Ωριμάζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαΐου, 13 ημέρες μετά από την B. Burlat. Παρουσιάζει ευαισθησία στο σχίσμο από παρατηρήσεις αγρού και σχίζει συνήθως στο ακροκάρπιο. Στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου εμφάνισε εξαιρετική ευαισθησία (δείκτης Christensen: 99,2). Δεν παρουσιάζει ή εμφανίζει λίγους δίδυμους καρπούς, κατά χρονιές.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μικρού μεγέθους (0,34 g).

Επικονιαστές: Φαίνεται να επικονιάζεται πολύ καλά από τη Sweetheart με την οποία συνανθίζει.

Ιδιαιτερότητες: Σύμφωνα με πειράματα του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. με εγκλωβισμούς κλάδων επί τριετίας (2016-2018), φαίνεται να είναι μερικώς αυτογόνιμη ποικιλία, επειδή εμφανίζει ισχνά ποσοστά καρπόδεσης εντός των κλωβών αλλά χρειάζεται και σταυροεπικονίαση, για φυσιολογικά ποσοστά

καρπώδους. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο γκρουπ επικονίασης II, με S₁S₃ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων, οπότε τίθεται θέμα ασυμβατότητας της ποικιλίας με τις Satin, Samba, Black Star και Octavia, με τις οποίες συνέπιπτε η άνθισή της για κάποιες μέρες, στη συλλογή που εγκαταστάθηκε.

Συμπεράσματα: Παραγωγική ποικιλία με καλά ποιοτικά χαρακτηριστικά καρπού, που ωριμάζει όμως σε μια περίοδο που συγκομίζονται πολλές άλλες αξιολογικές εμπορικές ποικιλίες κερασιάς, οπότε αντιμετωπίζει ισχυρό ανταγωνισμό. Ένα όπλο της που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί, είναι η γεύση του καρπού με υψηλά σάκχαρα και υψηλά οξέα επίσης, που την κατατάσσει αυτόματα στις ποικιλίες με εξαγωγικό προσανατολισμό, μιας και διαθέτει τα χαρακτηριστικά που προτιμά το καταναλωτικό κοινό της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης.

LORY BLOOM

Συνώνυμα: SV 11.

Καταγωγή και εξάπλωση: Επιλέχθηκε από τον ιδιώτη βελτιωτή Paul Argot στην Avignon της Γαλλίας, τη δεκαετία του '60. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών Ulster x Gobet. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2008, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Gisela 6. Είναι αρκετά διαδεδομένη, όχι όμως ως κύρια καλλιεργούμενη ποικιλία αλλά ως καλός επικονιαστής της υπερπρώιμης Early Lory.

Δένδρο: Μεγάλου μεγέθους, πλαγιόκλαδο με κρεμοκλαδείς δευτέρας τάξεως βλαστούς και με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι μέτριες (0,11 kg/cm² τομής κορμού), αν και στα νάνα υποκείμενα της σειράς Gisela φαίνεται να είναι πολύ παραγωγικό.

Φύλλο: Ωοειδούς σχήματος, μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα πεπλατυσμένα καρδιάσχημα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι μεγαλύτερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι μεσοόψιμης εποχής, ανθίζει οχτώ ημέρες αργότερα από την B. Burlat και συμπίπτει με την άνθιση της Early Lory κατά τρεις με τέσσερις ημέρες.

Καρπός: Καρδιάσχημος έως μηλοειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μικρού μεγέθους (6,0 g). Ωριμάζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο Μαΐου, 14 ημέρες αργότερα από την B. Burlat. Παρουσιάζει μέτρια ευαισθησία στο σχίσμο από παρατηρήσεις αγρού, γεγονός που αποτυπώθηκε και στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου (δείκτης Christensen: 38,8). Όταν σχίζει, συνήθως σχίζει στα μάγουλα του καρπού. Εμφανίζει λίγους δίδυμους καρπούς, κατά χρονιές.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μέτριου μεγέθους (0,47 g).

Επικονιαστές: Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. Από παρατηρήσεις φαίνεται να επικονιάζεται από τις Sweetheart, Lala Star, Sabrina, Satin, Grace Star και φυσικά από την Early Lory. Στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως καλοί επικονιαστές, οι ποικιλίες Early Lory, Big Lory, Lory Strong και Feu5.

Συμπεράσματα: Η Lory Bloom είναι μια μετρίων χαρακτηριστικών ποικιλία που έχει βρει τη θέση της στην ελληνική κερασοκαλλιέργεια, ως κύριος επικονιαστής της εμπορικότατης, υπερπρώιμης ποικιλίας Early Lory.

SABRINA

Συνώνυμα: Sumn314Ch.

Καταγωγή και εξάπλωση: Είναι δημιουργία του Agricultural Research Station του Summerland του Καναδά (σύμφωνα με στοιχεία ευρωπαϊκών πηγών), άγνωστης γενετικής καταγωγής και κατοχυρώθηκε το 2005 με δικαιοπάροχο το IPS. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Gisela 6. Στη χώρα μας έχει εγκατασταθεί σε αρκετές εκμεταλλεύσεις.

Δένδρο: Μετρίου έως μεγάλου μεγέθους, πλαγιόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι μέτριες κατά μέσο όρο ($0,11 \text{ kg/cm}^2$ τομής κορμού), λόγω του ότι παρουσιάζει κατά χρονιές ανεξήγητη πτώση της παραγωγικότητας. Διαφορετικά θα μιλούσαμε για μια πολύ παραγωγική ποικιλία.

Φύλλο: Ελλειπτικού σχήματος, μέσου προς μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση τριπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα κυκλικά, έλοβα, μετρίου μεγέθους και ο ύπερος είναι μεγαλύτερος των στημόνων. Η άνθηση είναι όψιμη, ανθίζει δέκα ημέρες αργότερα από την B. Burlat. Η ποικιλία είναι αυτογόνιμη. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο αυτογόνιμο γκρουπ επικονίασης SC, με S₁S₄ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μεγάλου μεγέθους (8,0 g). Ωριμάζει στα μέσα του Μαΐου, 12 ημέρες μετά από την B. Burlat. Παρουσιάζει μέση ευαισθησία στο σχίσμο από παρατηρήσεις αγρού και σχίζει συνήθως στα μάγουλα του καρπού. Στα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου εμφάνισε σχετική ανθεκτικότητα (δείκτης Christensen: 10,8). Κάποιες χρονιές παρουσιάζει λίγους δίδυμους καρπούς (π.χ. 2015) και κάποιες δεν εμφανίζει καθόλου δίδυμους καρπούς (π.χ. 2016).

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μικρού μεγέθους (0,34 g).

Ιδιαιτερότητες: Προβληματίζει το θέμα της ανεξήγητης πτώσης της παραγωγικότητάς της κάποιες χρονιές, παρόλο που είναι αυτογόνιμη. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. θα διεξάγει περαιτέρω ελέγχους τα επόμενα χρόνια ως προς αυτή την κατεύθυνση, για να εντοπίσει αν πρόκειται περί καλλιεργητικής φύσεως φαινόμενο και να προτείνει κατάλληλους χειρισμούς.

Συμπεράσματα: Η ποικιλία Sabrina είναι μια αυτογόνιμη, εμπορική, παραγωγική, με καλά ποιοτικά στοιχεία καρπού, γι' αυτό και έχει εγκατασταθεί σε πολλές γεωργικές εκμεταλλεύσεις στην Ελλάδα. Προτείνεται για καλλιέργεια, όσον αφορά το σκεπτικό της κλιμάκωσης της παραγωγής μιας εκμετάλλευσης σε μεγαλύτερο χρονικό εύρος.

SAMBA

Συνώνυμα: Sumste, 13 S 36-18 (πειραματική ονομασία).

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε το 1978 από τον D.W. Lane στο Agricultural Research Station του Summerland του Καναδά και κατοχυρώθηκε το 1995 με δικαιοπάροχο το IPS. Στην αμερικανική ήπειρο κυκλοφορεί με την ονομασία Sumste. Είναι διασταύρωση των επιλογών 2S 84-10 (σπορόφυτο ελεύθερης επικονίασης της επιλογής Stella 35 A) x Stella 16 A7. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Gisela 6. Στη χώρα μας έχει εγκατασταθεί σε αρκετές εκμεταλλεύσεις.

Δένδρο: Μετρίου έως μεγάλου μεγέθους, ορθόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι πολύ μεγάλες (0,14 kg/cm² τομής κορμού).

Φύλλο: Ελλειπτικού σχήματος, μεγάλου προς μέσου μεγέθους, με οδόντωση τριπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα κυκλικά, έλοβα, μέσου μεγέθους και ο ύπερος είναι ίσος ή μικρότερος των στημόνων. Η άνθηση είναι πρόωμη, ανθίζει τρεις ημέρες αργότερα από την B. Burlat.

Καρπός: Μηλοειδής έως καρδιόσχημος με πεπλατυσμένη βάση, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, πολύ μεγάλου μεγέθους (8,2 g). Ωριμάζει στα μέσα του Μαΐου, 10 ημέρες μετά από την B. Burlat. Παρουσιάζει σχετική ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο από παρατηρήσεις αγρού, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου (δείκτης Christensen: 10,0). Δεν παρουσιάζει ή εμφανίζει πολύ λίγους δίδυμους καρπούς κατά χρονιές.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μέτριου μεγέθους (0,41 g).

Επικονιαστές: Είναι αυτοασυμβίβαστη ποικιλία και χρειάζεται σταυροεπικονίαση. Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. αλλά από παρατηρήσεις φαίνεται να επικονιάζεται από τις Grace Star, Sabrina, B. Burlat, Tieton, Early Star και Big Star.

Ιδιαιτερότητες: Η ποικιλία διατίθονταν ως αυτογόνιμη, βάσει και των πρώτων χαρακτηριστικών που τη συνόδευαν, αλλά από πειράματα του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. με εγκλωβισμούς κλάδων επί τριετίας (2013-2015), εξήχθη το συμπέρασμα ότι πρόκειται περί αυτοασυμβίβαστης ποικιλίας και χρειάζεται σταυροεπικονίαση (σχετικό οπτικοακουστικό υλικό στο κανάλι του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. στο Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=Jm8-LKy9Dj4>), γεγονός που ασπάστηκε και η δικαιοπάροχος επιχείρηση που τη διακινεί στη χώρα μας. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο γκρουπ επικονίασης II, με S₁S₃ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων, στοιχείο που επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα των πειραμάτων επικονίασης του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. Ανήκει στο ίδιο γκρουπ επικονίασης με τη Satin και τη Black Star και δεν μπορεί να επικονιαστεί από αυτές, παρόλο που συμπίπτει η άνθισή τους για κάποιες ημέρες.

Συμπεράσματα: Ποικιλία με εμπορική αξία, παραγωγική, πολύ καλή συμπεριφορά στο σχίσσιμο και καλά ποιοτικά χαρακτηριστικά καρπού. Προτείνεται για καλλιέργεια, όσον αφορά το σκεπτικό της κλιμάκωσης της παραγωγής μιας εκμετάλλευσης σε μεγαλύτερο χρονικό εύρος, αρκεί να προσεχτεί ο τρόπος επικονιάσής της. Πιθανή εγκατάσταση μόνη της, χωρίς επικονιαστές,

ιδιαίτερος σε περιοχές χωρίς την έντονη παρουσία κερασοκαλλιέργειας, θα δημιουργήσει προβλήματα καρπόδεσης.

SATIN

Συνώνυμα: Sumele, 13 N 6-49 (πειραματική ονομασία).

Καταγωγή και εξάπλωση: Είναι δημιουργία του Agricultural Research Station του Summerland του Καναδά και κατοχυρώθηκε το 1995 με δικαιοπάροχο το IPS. Στην αμερικανική ήπειρο κυκλοφορεί με την ονομασία Sumele. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών Lapins x [2 N 39-05 (Van x Stella)]. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Gisela 6. Στη χώρα μας έχει εγκατασταθεί σε περιορισμένο αριθμό εκμεταλλεύσεων.

Δένδρο: Μετρίου έως μεγάλου μεγέθους, ημιορθόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι μέτριες (0,11 kg/cm² τομής κορμού).

Φύλλο: Ωοειδούς σχήματος, μέσου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα κυκλικά, έλοβα, μέσου μεγέθους και ο ύπερος είναι μικρότερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι μέσης εποχής, ανθίζει μία εβδομάδα αργότερα από την B. Burlat.

Καρπός: Καρδιάσχημος, χρώματος επιδερμίδας μαυιού, μεγάλου προς μέτριου μεγέθους (7,1 g). Ωριμάζει στα μέσα του Μαΐου, 11 ημέρες μετά από την B. Burlat. Παρουσιάζει σχετική ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο από παρατηρήσεις αγρού, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου (δείκτης Christensen: 10,0). Δεν παρουσιάζει ή εμφανίζει πολύ λίγους δίδυμους καρπούς κατά χρονιές.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μικρού μεγέθους (0,33 g).

Επικονιαστές: Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. Από παρατηρήσεις φαίνεται να επικονιάζεται από τις Sweetheart, Tieton, B. Burlat και τις περισσότερες ποικιλίες της σειράς Star. Στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως καλοί επικονιαστές, οι ποικιλίες B. Burlat, B.S. Hardy Giant και Staccato. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο γκρουπ επικονίασης II, με S₁S₃ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων, που καθιστά τη Satin ασυμβίβαστη με τις ποικιλίες Samba, Black Star και Lala Star, ασχέτως αν συνανθίζουν ή όχι.

Συμπεράσματα: Η Satin εμφανίζει καρδιάσχημο καρπό, σχήμα το οποίο απολαμβάνει ιδιαίτερης προτίμησης στις αγορές, καθώς και πολύ καλή αντοχή στο σχίσσιμο. Τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά της είναι μέτρια και ωριμάζει σε μια περίοδο που ωριμάζουν πολύ καλές και εμπορικότερες ποικιλίες.

SKEENA

Συνώνυμα: 13 S 43-48 (πειραματική ονομασία).

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε το 1976 από τους D.W. Lane και H. Schmidt στο Agricultural Research Station του Summerland του Καναδά και κατοχυρώθηκε το 1997 με δικαιοπάροχο το IPS. Είναι διασταύρωση των επιλογών [2 N 60-07 (Bing x Stella)] x [2 N 38-22 (Van x Stella)]. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Gisela 6. Είναι αρκετά διαδεδομένη ποικιλία παγκοσμίως και στη χώρα μας.

Δένδρο: Μεγάλου μεγέθους, ημιορθόκλαδο έως πλαγιόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι πάρα πολύ μεγάλες (0,17 kg/cm² τομής κορμού).

Φύλλο: Ελλειπτικού σχήματος, μέσου προς μεγάλο μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα κυκλικά, έλοβα, μεγάλο μεγέθους και ο ύπερος είναι ίσος ή μικρότερος των στημόνων. Η άνθηση είναι όψιμη, ανθίζει δέκα ημέρες αργότερα από την B. Burlat. Η ποικιλία είναι αυτογόνιμη. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο αυτογόνιμο γκρουπ επικονίασης SC, με S₁S₄ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων.

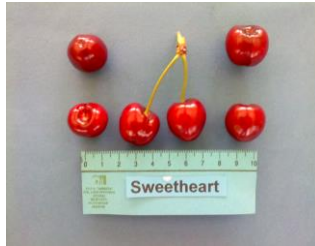
Καρπός: Μηλοειδής έως και καρδιόσχημος σε μερικές περιπτώσεις, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μετρίου προς μεγάλο μεγέθους (7,0 g). Κάποιες χρονιές που η παραγωγικότητά της δεν ανέρχεται στα συνήθη υπερβολικά υψηλά επίπεδα, ο καρπός της είναι σαφώς μεγάλο μεγέθους. Ωριμάζει το τρίτο δεκαήμερο του Μαΐου, 18 ημέρες μετά από την B. Burlat. Στις όψιμες ορεινές περιοχές που καλλιεργείται συνήθως, συγκομίζεται εντός του Ιουνίου. Παρουσιάζει σχετική ανθεκτικότητα στο σχίσμο από παρατηρήσεις αγρού (δείχνει την καλύτερη εικόνα από όλες τις όψιμες ποικιλίες στις συλλογές του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν.), γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου (δείκτης Christensen: 10,4). Όταν σχίζει, σχίζει στη βάση του καρπού σε μικρά ποσοστά. Η διεθνής βιβλιογραφία επιβεβαιώνει επίσης την αντοχή της στο σχίσμο. Παρουσιάζει δίδυμους καρπούς στη συλλογή αξιολόγησης του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. (υψόμετρο: 145 m), φαινόμενο που βελτιώνεται αισθητά στις ορεινές περιοχές που καλλιεργείται συνήθως.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μέσου μεγέθους (0,41 g).

Συμπεράσματα: Η ποικιλία Skeena είναι μια αυτογόνιμη, παραγωγικότερη, πολύ εμπορική, με καλά ποιοτικά στοιχεία καρπού, γι' αυτό και την έχουν εμπιστευτεί πολλοί παραγωγοί και έχει ισχυρή δυναμική φυτεύσεων στην Ελλάδα. Ωριμάζει όψιμα, γεγονός που την καθιστά πολύ ελκυστική για καλλιέργεια στις ορεινές, όψιμες περιοχές της χώρας μας, στις οποίες ενδείκνυται για καλλιέργεια και διάδοση.

SWEETHEART

Συνώνυμα: Sumtare, Sweet Heart, 13 S 22-8 (πειραματική ονομασία).

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε το 1975 από τους K.O. Lapins και D.W. Lane στο Agricultural Research Station του Summerland του Καναδά και κατοχυρώθηκε το 1992 με δικαιοπάροχο το IPS. Στην αμερικανική ήπειρο κυκλοφορεί με την ονομασία Sumtare. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών Van x New Star. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2007, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Maxma 14. Στη χώρα μας έχει εγκατασταθεί σε αρκετές εκμεταλλεύσεις.

Δένδρο: Μεγάλου έως μετρίου μεγέθους, πλαγιόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι πολύ μεγάλες (0,15 kg/cm² τομής κορμού).

Φύλλο: Ελλειπτικού σχήματος, μέσου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη φέρουν πέταλλα ριπιδοειδή, έλοβα, μέσου μεγέθους και ο ύπερος είναι μικρότερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι μεσοόψιμη, ανθίζει εννέα ημέρες αργότερα από την B. Burlat. Η ποικιλία είναι αυτογόνιμη. Η διεθνής βιβλιογραφία την κατατάσσει στο αυτογόνιμο γκρουπ επικονίασης SC, με S₃S₄ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων.

Καρπός: Μηλοειδής έως και καρδιόσχημος σε μερικές περιπτώσεις, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μεγάλου μεγέθους (7,5 g). Ωριμάζει το τρίτο δεκαήμερο του Μαΐου, 20 ημέρες μετά από την B. Burlat. Στις όψιμες ορεινές περιοχές που καλλιεργείται συνήθως, συγκομίζεται εντός του Ιουνίου και θεωρείται η τελευταία αξιόλογη εμπορική ποικιλία. Παρουσιάζει σχετική ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο από παρατηρήσεις αγρού, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου (δείκτης Christensen: 15,2). Όταν σχίζει, σχίζει κυρίως στη βάση του καρπού σε μικρά ποσοστά. Παρουσιάζει δίδυμους καρπούς στη συλλογή αξιολόγησης του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. (υψόμετρο: 145 m), σε διάφορους βαθμούς ανάλογα τη χρονιά, φαινόμενο που βελτιώνεται αισθητά στις ορεινές περιοχές που καλλιεργείται συνήθως.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, μέσου μεγέθους (0,48 g).

Ιδιαιτερότητες: Θεωρείται η τελευταία εμπορική ποικιλία από πλευράς εποχής ωρίμανσης του καρπού.

Συμπεράσματα: Η ποικιλία Sweetheart είναι μια αυτογόνιμη, παραγωγική, με καλά ποιοτικά στοιχεία καρπού. Ωριμάζει πολύ όψιμα, γεγονός που την καθιστά πολύ ελκυστική για καλλιέργεια στις ορεινές, όψιμες περιοχές της χώρας μας, για λόγους διεύρυνσης του χρόνου εμπορικής διάθεσης κερασιών, στις οποίες ενδείκνυται για καλλιέργεια και διάδοση.

TIETON

Συνώνυμα: PC 7144-6.

Καταγωγή και εξάπλωση: Είναι δημιουργία του Washington State University των Η.Π.Α. και κατοχυρώθηκε το 1997 με δικαιοπάροχο τη Star Fruits. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών Stella x B. Burlat. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2008, εμβολιασμένη σε υποκείμενο Μαχμα 14. Δεν έχει εξαπλωθεί στη χώρα μας.

Δένδρο: Μεγάλου μεγέθους, ορθόκλαδο, με πυκνή κόμη. Οι αποδόσεις του είναι μικρές (0,07 kg/cm² τομής κορμού) πάνω στο ζωηρό υποκείμενο Μαχμα 14. Η βιβλιογραφία αναφέρει ότι η παραγωγικότητά της βελτιώνεται αισθητά όταν εμβολιάζεται σε πιο νάνα υποκείμενα.

Φύλλο: Ωοειδούς σχήματος, μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή.

Καρποφόρα όργανα: Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών.

Άνθος: Τα άνθη είναι μεγάλα, φέρουν πέταλλα πεπλατυσμένα καρδιάσχημα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι μικρότερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι μέσης εποχής, ανθίζει έξι ημέρες αργότερα από την B. Burlat.

Καρπός: Νεφροειδής, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, πολύ μεγάλου μεγέθους (8,2 g). Ωριμάζει σε μια ενδιαφέρουσα περίοδο, την πρώτη εβδομάδα του Μαΐου, δύο ως τρεις ημέρες μετά από την B. Burlat, αλλά εμφανίζει ανομοιομορφία ωρίμανσης (απαιτεί πολλά “χέρια” συγκομιδής). Παρουσιάζει ευαισθησία στο σχίσμο από παρατηρήσεις αγρού, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τα τεστ Christensen που υποβλήθηκε επί του εργαστηρίου (δείκτης Christensen: 96,8). Παρουσιάζει λίγους δίδυμους καρπούς κατά χρονιές.

Πυρήνας: Σχήματος ωοειδούς, πολύ μεγάλου μεγέθους (0,69 g).

Επικονιαστές: Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. Από παρατηρήσεις φαίνεται να επικονιάζεται από τις Satin, Canadian Red και τις περισσότερες ποικιλίες της σειράς Star. Στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως καλοί επικονιαστές, οι ποικιλίες Van, Lapins και Sweetheart.

Ιδιαιτερότητες: Η διεθνής βιβλιογραφία αναφέρει δύο πιθανές κατατάξεις ως προς την ομάδα επικονίασης, δηλαδή ότι ανήκει στο VII γκρουπ, με S₃S₅ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων ή ότι ανήκει στο XVI γκρουπ, με S₃S₉ ομάδα αλληλόμορφων γονιδίων. Το Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. ασπάζεται τη δεύτερη εκδοχή (XVI – S₃S₉) που προέρχεται από αμερικάνικες πηγές, όπως και η καταγωγή της ποικιλίας, ομάδα στην οποία ανήκει και η B. Burlat.

Συμπεράσματα: Η ποικιλία Tieton (προφορά: Τάϊετον) εμφανίζει πολύ καλά χαρακτηριστικά καρπού, σε μια πολύ ενδιαφέρουσα εμπορική περίοδο, γεγονός που την έχει καταστήσει μια δημοφιλή ποικιλία στην αμερικανική ήπειρο. Στις συλλογές του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν. όμως έδειξε χτυπητές αδυναμίες όσον αφορά την παραγωγικότητα (σε ζωηρά υποκείμενα τουλάχιστον) και την αντοχή της στο σχίσμο.

Πίνακας 2. Ποικιλίες, δημιουργός, έτος κατοχύρωσης και δικαιούχος των ποικιλιών κερασιάς που αξιολογήθηκαν ή αξιολογούνται στις συλλογές του Τ.Φ.Ο.Δ.Ν.

		Δημιουργός (έτος κατοχύρωσης)	Δικαιούχος
1	Big Star*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (2008)	CRPV
2	Black Star*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (2001)	CRPV
3	Blaze Star*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (1997)	CRPV
4	Canada Giant® - Sumgita*	A.R.S., Summerland, Καναδάς (1992)	IPS
5	Canadian Red	A.R.S., Summerland, Καναδάς	Άγνωστο
6	Early Bigi® - BiGi Sol*	P. Argot, Lorette, Γαλλία (1997)	Battistini
7	Early Lory® - Rivedel* - Erlise® - Earlise®	P. Argot, Lorette, Γαλλία (1998)	Vivai Zanzi & Fruitgr. Equip. Serv.
8	Early Star® – Panaro 2*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (1997)	CRPV
9	Grace Star*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (2001)	CRPV
10	Lala Star*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (1997)	CRPV
11	Lory Bloom®* - SV 11	P. Argot, Lorette, Γαλλία (1990)	Άγνωστο
12	Noire de Meched	Ιρανική ποικιλία, διαδόθηκε από το INRA	Ελεύθερη
13	Octavia	J.F.R.S., Jork, Γερμανία (1981)	Ελεύθερη
14	Rita*	R.I.F.O., Βουδαπέστη, Ουγγαρία (2005)	Erdi Gydkf KHT
15	Sabrina® - Sumn314Ch*	A.R.S., Summerland, Καναδάς (2005)	IPS
16	Samba® - Sumste*	A.R.S., Summerland, Καναδάς (1995)	IPS
17	Satin® - Sumele*	A.R.S., Summerland, Καναδάς (1995)	IPS
18	Skeena® - 13S-43-48	A.R.S., Summerland, Καναδάς (1997)	IPS
19	Sweetheart® - Sumtare	A.R.S., Summerland, Καναδάς (1992)	IPS
20	Tieton® - Pc 7144-6*	W.S.U., Πανεπ. Ουάσινγκτον, Η.Π.Α. (1997)	Star Fruits
21	Big Lory* - Bigalise®	P. Argot, Lorette, Γαλλία (1991)	Vivai Zanzi & Fruitgr. Equip. Serv.
22	Firm Red® - Marim*	Nies Marvin, Η.Π.Α. (1990)	Proprietary Fruit Varieties
23	Frisco*	Sdr Fruit Llc, Η.Π.Α. (2009)	COT International
24	Primulat® - Ferprime*	INRA, Bordeaux, Γαλλία (1996)	Star Fruits
25	Rocket*	Floyd Zaiger, Η.Π.Α. (2010)	COT International
26	Sweet Aryana® - PA1UNIBO*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (2012)	Vivai Zanzi & Top Plant
27	Sweet Gabriel® - PA3UNIBO*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (2012)	Vivai Zanzi & Top Plant
28	Sweet Lorenz® - PA2UNIBO*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (2012)	Vivai Zanzi & Top Plant
29	Sweet Saretta® - PA5UNIBO*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (2012)	Vivai Zanzi & Top Plant
30	Sweet Stephany® - PA7UNIBO*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (2015)	Salvi Vivai
31	Sweet Valina® - PA4UNIBO*	C.M.F.V. Πανεπ. Μπολόνια, Ιταλία (2012)	Vivai Zanzi & Top Plant
32	Tamara*	Vyzkumny A Schnitzelski Ustav Ovocnarsky Holovousy S.r.o., Τσεχία, (2007)	Geoplant & Battistini

®, εμπορικό σήμα; *προστασία ευρεσιτεχνίας

Πίνακας 3. Χαρακτηριστικά άνθισης και ωρίμανσης των εξεταζόμενων ποικιλιών κερασιάς.

Ποικιλία	Έναρξη άνθισης					Έναρξη ωρίμανσης				
	2017	2018	2018-2017	Έναρξη άνθισης ±M.O. ¹	Χαρακτηρισμός	2017	2018	2018-2017	Έναρξη ωρίμανσης ±M.O. ²	Έναρξη ωρίμανσης ± B. Burlat
Rita	21/3	26/3	5	-4	Πρώιμη	27/4	29/4	2	-7	-2
Early Bigi	22/3	21/3	-1	-9	Πρώιμη	1/5	30/4	-2	-6	-1
Early Lory	20/3	22/3	2	-8	Πρώιμη	1/5	30/4		-6	-1
Primulat		31/3		1	Μέση		1/5		-5	0
Tieton	26/3	20/3	-6	-10	Πρώιμη	8/5	2/5	-6	-4	1
Octavia	27/3	1/4	5	2	Μέση	7/5	3/5		-3	2
Frisco		1/4		2	Μέση		3/5		-3	2
Firm Red		1/4		2	Μέση		4/5		-2	3
Rocket		3/4		4	Όψιμη		4/5		-2	3
Blaze Star	24/3	28/3	4	-2	Μέση	13/5	4/5	-9	-2	3
Big Lory		3/4		4	Όψιμη		7/5		1	6
Sweet Aryana		31/3		1	Μέση		7/5		1	6
Sweet Valina		29/3		-1	Μέση		8/5		2	7
Lala Star	24/3	31/3	7	1	Μέση	14/5	8/5	-6	2	7
Early Korvic		2/4		3	Όψιμη		9/5		3	8
Tamara		1/4		2	Μέση		9/5		3	8
Sweet Lorenz		31/3		1	Μέση		9/5		3	8
Sweet Gabriel		1/4		2	Μέση		9/5		3	8
Sweet Saretta		1/4		2	Μέση		13/5		7	12
Sweetheart	24/3	31/3	7	1	Μέση	21/5	13/5	-8	7	12
Noire de Meched	30/3	5/4	6	6	Όψιμη	19/5	14/5	-5	8	13

¹, MO μέσος όρος όλων των ποικιλιών ήταν στις 30/3/2018

², MO μέσος όρος όλων των ποικιλιών ήταν στις 6/5/2018

Βιβλιογραφία

- Christensen J.V. 1984. Evaluation of qualitative characteristics of 48 sweet cherry cultivars. Danish Journal of Plant and Soil Science 88, 277-285.
- Della Strada G., C. Fideghelli, L. Cricca, 2009. The fruit varieties released in the world from 1980 through 2008. CRA-Roma p. 344.
- Drogoudi P., Kazantzis K., Blanke M., 2017. Climate change effects on cherry flowering in northern Greece. Acta Hort. 1162: 45-50.
- Schuster M., 2012. Incompatible (S-) genotypes of sweet cherry cultivars (*Prunus avium* L.). Scientia Horticulturae 148 (2012): 59-73.
- Χατζηχαρίσης Ι., Κ. Καζαντζής, 2014. Η κερασιά και η καλλιέργειά της. Εκδόσεις ΑγροΤύπος, σελ. 440.